

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 272 24 HAZİRAN 1980 25 LIRA

DISK
7 GENEL
KURULU

**İŞÇİ SINIFININ
EYLEM BİRLİĞİNİ
SAĞLAMADA
İLERİ BİR ADIM
OLMALIDIR**

**FAŞİZME KARŞI
DEMOKRATİK
BİRLİK
PLATFORMU**

TÜSTAV

★ **TIP'İN SİA'YA KARŞI EYLEMLERİ YURT ÇAPINDA YAYGINLAŞIYOR**

SİVAS- Türkiye İşçi Partisi'nin SİA'ya karşı açtığı "Ulusal Bağsızlık" kampanyası sürmektedir.

7 Haziran günü TMMOB salonunda TIP'in çağırmasına olumlu yanıt veren TSİP, CHP, TÜTEP, TMMOB, Gençlik, Yolcu, Dev Maden-Sen, Tek-Geniş'in de katılımıyla bir toplantı düzenlendi.

Pölinin tutumu yüzünden önemli sayıda yurttan katılımcıdan kaçıldığı toplantıda, tüm bas-kalara katılım çok sayıda izleyici vardı. TÜTEP Şube Başkanı Ziya Hafla, TSİP il yöneticisi Erol Şener ve TIP Merkez İlçe Başkanı Cemalçetin Elind, AP hükümetinin, temsilcisi olduğu emişler adına gerçekleştirilmeye çalışıldığı yudukluk anlaşmasında, bu anlaşmanın yurt içinde trandizirilen fa-zirime ilişkisine değindiler.

Toplantı öncesinde ve toplantıda bu kölelik anlaşmasına karşı direnmenin yurttarverlik görevi olduğunu anlatan bildiriler yaygın biçimde dağıtıldı.

OKURLARA ...

YÜRÜYÜŞ, elinizdeki bu 272. sayısıyla yeniden 16 sayfa çıkmaya başlamasından bu yana üçüncü haftasını doldu-yor. Üç hafta ve üç sayı. Eksikliklerin, aksaklıkların, hataların üstesinden gelin-meye çalışılan, teknik olanaksızlıkların, baskı sorunlarının aşılması çabalarıyla dolu kü-çüçük bir zaman kesiti...

Ama bu, göz açıp kapayıncaya dek geçen, bağınsızlık / demokrasi / sosyalizm mücadelesinin uzun soluklu süreci içinde bir hiç olan kü-çüçük zaman kesitinde bile, dergi-okur ilişkisinde küçüm-senmeyecek olumlu bir geliş-me gözleniyor.

"İçerik olarak önemli hat-talar yoktu, ama 270. sayının kapağı bir rezale!" biçiminde de gelse...

"271. sayı, ne zamandır özlediğimiz, dostu dışmana göğsümüzü gere gere verebile-ceğimiz eksiksiz bir YÜRÜ-YÜŞ idi" cümlesiyede de biçimlense, derginin yöneltilen eleştirilerin artması, kimi mektuplarda içerik ve teknik yönden in ince ayrıntılara kadar inilmesi sevindirici bir geliş-me...

Bu ilginin, daha şimdiden abone ve satışa yansımaya başladığı da -küçük kıpırtılar-la da olsa- gözlenebiliyor. Eleştirileri dikkate alıyor, gere-gini yerine getirmeye çalışı-yoruz. Yazarlara gönderilen mektupları kendilerine ileti-yor, uyarıları titizlikle değeri-lendiriyoruz.

Okurlarımızdan dileğimiz, olumlu - ama özellikle olum-suz - eleştirilerini, derginin dar ve dayatmaya, yardım-laşma gereğini duyan kadrosun-dan esirgememeleri. YÜRÜ-YÜŞ'ü, haber, yazı, fotoğraf, inceleme, araştırma ve istih-barat yönünden beslemeleri, daha işlevli bir kavga aracı ha-line getirmeleri...

Dostça, yoldaşça selamlar.

YÜRÜYÜŞ

★ **EYLEM BİRLİĞİ GÜÇLENİYOR**

● 13 Haziran'da TIP, TSİP, Birlik Davanışma, Devrimci Demok-ratlar, gençlik ve kadın hareketleri sürdürdüğüleri "Grevci İşçilerle Da-vanışma" eyleminin getirisi, yap-tıkları bir grev ziyaretiyle Maden-İş Bölge temsilcisine verildi.

● Eylem birliğine bağlı kadın ha-reketlerinin 11 Haziran Dünya Çocuk günü nedeniyle düzenledikleri toplantı, çoğunluğunu çocukların oluşturduğu geniş bir izleyici kit-lesiyi yaptı. Çocuk korosunun ve çizgi filmleyn yer aldığı gösteri neşe ve coşku içinde sonuçlandı.

● 15-16 Haziran'ın yıldönümüyle ilgili olarak eylem birliğine bağlı hareketlerin ortak imzalarıyla ha-zırlanmış pullar, afişler ve bildiri-ler tüm kentte yaygın biçimde asıldı, dağıtıldı.

★ **SİA'YA HAYIR SLOGANI YÜKSELİYOR**

ESKİŞEHİR. Emperyalizm, NA-TO ve SİA'ya ilgili sloganların ya-zılı olduğu TIP ve GENÇ ÖNÜD imzalı balonlar, Porsuk Çayı işe-risinde yığıldı. Kitlelerin geniş ilgiyi çekti. Kitlelerin geniş ilgiyi çekti. Kitlelerin geniş ilgiyi çekti. Kitlelerin geniş ilgiyi çekti.

★ **"MADEN OCAKLARI ÖZEL SEKTÖRE DEVREDİLEMEZ!"**

MANİSA- Soma'da devletleştirilen linyit madenlerinin özel sektöre devri, patronlara milyarder kazandıruken binlerce maden işçisi-ni açlığa mahkum ediyor.

Geçtiğimiz hafta işçiler binler-ce imza toplayarak madenlerin özel sektöre devrini protesto ettiler. Bu kararın karşı direnecekleri-ni TÜRKİŞ'e bağlı Maden-İş Fe-derasyonu'na da bildiren işçiler bir de kahve toplantısı düzenledi-ler. Kendiğinden öğütlenen bu toplantıya sendika yöneticileri de katılım zorunda kaldılar. Toplantıda işçiler, ocakların devrini önüne her ne pahasına olursa ol-sun geçmeye kararlı olduklarını be-şirtiler.

POLİSİN BU KADAR PERVASIZCA CİNAYET İŞLEDİĞİ YERDE DEMOKRASİDEN SÖZEDİLEMEZ!

İSTANBUL- Türkiye insa-nı siyasal cinayete, faşist teröre zorla alıştırdı. Hatta insanlarımızda "bir kabahati olmasaydı öldürülmezdi, ken-dinin de bir buluştuğu var ki öldürülmüş" deme rahatlığı da verildi zorla. İnsanlar ölümlere alıştırdı. Ve şimdi "hiç bir buluştuğu olmayan"lar da öldürülüyor, sinekler gibi. Po-lis kendinde büyük bir rahat-lıkla ve pervasızlıkla adam öldürme hakkını ve cesaretini buluyor. Bulabiliyor.

Artık Anayasa, yasalar de-ğil egemen olan. Doğrudan doğruya tekkellerin orman ya-saları geçerli.

İşte İnciraltı katliamı ve iş-te Anadoluhisar'nda gececiği-ri kadının bir polis müdürü tarafından katletilmesi. Olaya alet olan makam şoförünü-ñ bile deşhete düşüren, "yahtin beni müdürüm" diye feryat etmesine neden olan bir cana-varlık. Bunlar sadece son haf-tanın bir iki örneği. Örnekler çoğaltılabilir. İşte, askerinin ya da pölinin "dur" ihtarını, ne yazık ki Türk bilmediği için anlayamayan turistlerin ölümleri. İşte, polisi kızdırarak bir şey yaptı için öldürülen minibus şoför... Ve daha on-larca. Beşbelli ki bu sayı, çok yakın bir gelecekte yüz-lerceye yükselecek. Ve insa-nlar böylece doğrudan doğru-ya "ölüm"ün kendisine alıştı-ri-lacak.

Ta ki Türkiye halkı bu gi-dişe dur diyene kadar! Ama diyerek, mutlaka dur diyerek bu gidiş ve güzelim hayata sahip çıkacak.

★ **15-16 HAZİRAN GREV BOYLARINDA!**

GERKEZKÖY- Tekstil ve Maden-İş Sendikalarına üye işçiler 16 Haziran'da "İşsizlik ve Pahalılık ve Bankalar Pro-testo Mitingi"nde buluştu. Aylardır grevde bulunan Di-narın ve Gümüşsuyu işyerlerindeki işçilerinden başka Ja-karteke, Trakya İplik, grev hazırlığı içindeki Profilo Hol-ding'e bağlı Pemko işçilerinin katıldığı yürüyüş ve miting 15-16 Haziran kutlamalarına dönüştü.

Miting öncesi gerici propagandacılar halkın miting ke-timli engellenmek istendi. Enaf kenpek kapatmaya zo-rlandı. Tekstil ve Maden-İş binaları didik didik arandı.

Çerkezköy halkı gerici güçlerin engellemeleri boşa çı-kardı. Sekiz bin nüfuslu ilçede miting ve yürüyüşe üç bine yakın işçi ve emeççi katıldı. İşçi ve emeççiler bir kilomet-relik yol boyunca "Yaşasın 16 Haziran Direnişimiz", "Faşizme Karşı Omuz Omuz", "İşçiler Elele Genel Grev'e" sloganlarını büyük bir coşkuyla haykırdılar. "Zamlara Hayır, Hükümet İstifa" sloganlarıyla Demirel iktidarının istifa-stası istendi.

İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ KONGRESİ

ANKARA - Sıkıyönetim Ko-mutanlığının iki kez engellediği olağanüstü genel kurul 15 Haziran'da yapıldı. Tüzük değişiklik-le-ri de yapılan genel kurulda Yaşar Tanzan Genel Başkanlığa seçildi. Açış konuşmasını yapan Yılmaz Onay demerşin özgün görevleri ve genel müdüreye katılmaları bas-kalara önlenemeyecekleri belirte-rek genel kurulun da eçşömlerini oluşturduğunu açıkladı.

TÜM-DER ŞUBE KONGRESİ

ÇANAKKALE- Çanakkale'de me-mur hareketinin öncülüğünü ya-pan Tüm-Der şubesi'nin 2. Genel Kurul'unda, yönetimde bulunan "demokrasi için birlik" grubu ye-niden yönetime seçildi.

Kongrede yalnızca listeye gir-mek gibi dar bir düşünce içinde bulunan "demokratik merkeziet-çi" memurların olumsuzluğu an-ışıldı. Yönetim kurulunu, şimdide kadar olduğu gibi eylem birliğine ve kentteki memur hareketine yükseltmek görevleri bekliyor.

MHP MITİNGİ BİR FİYASKODUR

BURSA- 14 Haziran'daki MHP "Gönül Seferberliği" mitingi diğ-illerden devrilmis ancak 2500'e yakın faşist katıldığı bir fiyasko oldu.

Faşist parti içindeki gruplaş-ma ve sürtüşmelerin de ortaya a-çıldığı mitingde, estiflen teröre, yaygın propaganda çalışmasına ve bas-kılara karşı Bursa'da katil-madılar.

SAYIŞTAY, SAĞLIK EMEKÇİLERİNİ CEZALANDIRIYOR

ANKARA - Sayıştay Genel Kurulu, sağlık emeççilerinin tam gün ödeneklerinin maaşlarla bir-likte vergilendirilmesini kararlaştırdı. Bu kararın uygulanmasıyla hekimler ve öteki sağlık emeç-çilerinin gelirlerinin üçte bire yakın bir bölümü azalacak.

TMMAS bir açıklamasıyla Sa-yıştay'ın bu kararına katıdı. Açık-tamada şu görüşlere yer verdi:

"İMF'nin reçeteleri uygulan-mak emeççi kitlelerin güdününe, açlığa mahkum edildiği ülkemiz-de, bu karar yüzünden bir kamu çalışanının sofrasından bir dilim ekmeç daha eksilecektir.

"Egemen sınıflar başından beri tam süre yaşama karşı olmuş-lardı. Ancak bu son gelişme, sağlığı alınıp satılan bir mal ya-pmak isteyen egemen güçlerin işine yarayacak, hekimleri açlığa yas-yırdırmeyeceğiç eden sağlık ba-kanının etik görevi bir fırsat da-ha verecektir.

"Sayıştay, emeççiyi geçinen-lerin gelirlerinden keantı yapma-ya çalışacak yerde, tekkellerin ve sermayecilerin yasal ya da yasadışı yöntemlerle kaçırıldıkları vergile-re sahip olacaktır.

"Tam gün ödeneklerinin deva-mtan ayrı vergilendirilmesini devam edilmesini talep ediyor, Sayıştay üyelerini emeççi halktan yana ka-rarlar almaya çağırıyoruz."

ÖĞRETMEN KIYIMINA KARŞI MÜCADELE!

ULA - Tüm yurtta büyük has-la sürdürülen öğretmen kayımsın Ula'ya da uzanması, öğretmenler derneğinin kapatılması ve arkaan-dan 15 saygın öğretmenın açışa alınması, sütlümesi yoğun tepkile-re yol açtı.

Kiyım ve sütlümler üzerine bir bildiri dağıtan TIP ilçe örgütü, ki-yım ve sütlümlere karşı durmanın safıan okulaştırmaktan ve diren-mekten geçtiğini vurguladı.

BAY KASAROĞLU İŞBAŞINDA...

ANKARA - Demirel hükümetinin sürgünleri, kıyıları hızla sürdüyor. Kıyıların ve sürgünlerin büyük bir gayretle sürdürüldüğü kuruluşların başlıcalarından biri de TRT...

TRT çalışanlarının kitle örgütlerinden olan TRT Vardır Genel Başkanı Rifat Aras'ın spikerlik görevinden alınmasından sonra, kurumla bütün ilişkileri de kesildi. Rifat Aras'ın görevinden alınması, "TRT çocukları"nın kurumu ayakta tutan kadrolara karşı ne denli futursuz bir saldırı içinde olduğunu gösteriyor.

TRT'DE LISAN-İ OSMANİ KURSU

İSTANBUL - TRT çalışanların mesleki eğitim düzeylerinin yükseltilmesi, bu alandaki olanağın artırılması yanında hiçbir adım atmayan TRT yönetimi, geçtiğimiz günlerde program yapımından önce bir dilbilgisi kursu düzenledi.

Politik amaçlarıyla, dil konusundaki tutumu açıkça ortada olan bir kişinin, Prof. Muharem Ergin adındaki zati muhteremin "hoca"lık yapacağı belirtilen bu kurslara tüm program yapımcılarının katılımını zorunlu kılan yönetimi, bu girişimini Ankara'dan sonra İstanbul'da da sürdürdü.

İstanbul Radyo ve Televizyonunun ilericisi, demokrat, yurtsuz yapımının, tüm yönetsel ve yasal olanakları kullanarak bu yönlendirilmiş dilbilgisi kurslarına karşı çıkmaları, yönetimin kanlı politik tutumunu açığa çıkardı.

"ÇEVRE KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELENİN MADDİ YÜKÜMLÜĞÜ ÇEVREYİ KİRLETENLERE YÜKLENMELİDİR"

İSTANBUL - Mimarlar Odası İstanbul Şubesi ve İnşaat, Makina, Elektrik, Gemi, Kimya Mühendisleri Odaları İstanbul Şubeleri ortak çalışmayla çevre sorunlarını değişik boyutlarda ele alan bir panel düzenlediler.

İstanbul Şube Başkanı Müfrik Erem'in açış konuşmasını yaptığı panelde, konuşarak Belediye Başkanı Aytekin Kotil, İstanbul Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Ahmet Enün, İDMMA Başkanı Maruf Önal söz aldılar. "Çevre ve Eğitim", "Barış, Çocuk ve Çevre", "Çevre ve Sağlık", "Sanayileşme ve Çevre", "Çevre Sorunları ve Yasalar", "Çevre ve Kent Araştırmaları", "Çevre ve Yerel Yönetimler", "Çevre ve Planlama", "Çevre ve Eğitim", "Yeşil Alan Çevre Kirlenmesi Büyük Kentlerin Su Rezervleri" tebliğleri sunuldu.

Paneli düzenleyen odaların ortak bildirisinde okundu. Panel, tüm görüş ve tebliğlerden kaynaklanan ortak çağrı ile son buldu. Çağrıda vurgulanan görüşler şöyle:

* Çevre kirliliği kapitalist düzenin bir ürünüdür.

* Kapitalist düzen çevre kirliliğine karşı mücadeleyi de bir kâr aracına dönüştürmek istemektedir.

* Çevre kirliliği ile mücadelenin maddi yükümlülüğü tüm topluma değil, çevreyi kirlütenlere yüklenmelidir.

SIKIYÖNETİM GÖREVLERİNİN GÖREVİ YÜRÜYÜŞ YIRTMAK

İSTANBUL - 9 Haziran günü saat 15.45'te bir çavuş, bir onbaşı ve iki erden oluşan Sıkıyönetim görevlileri (!) Aksaray'da gazete tezgahlarında satılan dergiler arasındaki YÜRÜYÜŞ'ün 270. sayısını "yasak yayın" iddiasıyla yırttılar. Gazete bayirinin, esnafın ve halkın tepkisini çeken olay, görgü tanıklarının gözleri önünde, büyük bir pervasızlık içinde meydana geldi.

BU BAKANLAR "RUH VE SINIR"IMIZIZE DOKUNUYOR

YÜRÜYÜŞ'ün geçen haftaki sayısında, Adalet Bakanı Ormer Ucuşal'ın, "Türkiye de bol bol hapise yapıyoruz. Hapse tikilince komünistler de bizim fikrimize gelecekler" dediği yazılmıştı...

"Dünyanın en ciddi Adalet Bakanı" geçtiğimiz günlerde düzenlediği basın toplantısında da, Türkiye'de 70 bin, evet, tam 70 bin tutuklu ve hükümlü olduğunu söyledi... Ve göğüsünü gere gere Türkiye'yi zindana çevirdiklerini açıkladı. Bu kez de Türkiye'de televizyon ekranından milyonlarca kişiye çapını gösterdi.

"Ciddiyetin" evkafına soyunan burjuva politikacı yalnızca Adalet Bakanı değil...

Bu hükümetin Sağlık Bakanı İsmailoğlu da yaptığı açıklamada, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastahanelerinde Hastanesi'nin bir yıl sonraki durumundan milletçe "gurur duyacağımız"ı söylemiş, sonra da, "hamiyetperver vatandaşlarımız" bu 'müddet' davaya destek olmaya çağırılmıştı.

Böylece dünyada, ülkedeki akıl hastanesiyle gurur duyan tek hakane da gene biz sahip olduk

faşizme karşı demokratik birlik platformu

Faşist diktatörlük tehlikesi gün gibi ortada. Türün'ün Cumburbuşkanı adaylığından İzmir'deki öğrenci katliamına, Çorum'dan Neşehir'den Ecevit'i de içine alan saldırıya kadar her gün yeni bir adım atılıyor. SİA adlı ihanet anlaşmasında, faiz hadlerini serbest bırakılmasına kadar atılan adımlar da tekelilerin egemenliğini emperyalizmin güdümlünde mutlaklaştırmayı amaçlıyor.

Bunlar, bütün bu saldırılar faşizmin hazırlık adımları. Faşist diktatörlüğün önlenmesi de yeni adımların atılması engellemeye, atılan adımları piskürtebilmeye bağlı. Demokrasi güçleri bu saldırıyı piskürtebilir. Faşist diktatörlük tehlikesini önleyebilir. Bu tesbiti yapmak önemlidir. Ama yetmez. Yetmesi için mutlaka atılması gereken adımları atmamak gerekir. Bilimsel sosyalist hareket bu adımların ana hattını açıklıkla belirledik. Ne yapılmalı, sorununun cevabı için ortak bir kavrayış bilimsel sosyalist kadrolar arasında geliştirebilir. Emperyalizme, faşizme, tekelilerin egemenliğine ve sovenizme karşı demokrasi cephesinin örülmesi yanında ortak öncüllük için atılması zorunlu ilk adımlar atıldı. Ama demokrasi cephesi, "elde var olanların bir araya getirilmesiyle" kurulmuş olmaz. Bu adımı atılması cephenin çekirdeğinin oluşturulması için önem taşıyor. Bilimsel sosyalist platformda ortak mücadele, demokrasi güçlerine birlikte öncüllük etme yanında atılan adımları yeni adımlarla tamamlanarak gelişecek. Burada aşılması gereken engellerden biri, sorunları görevlerin önüne koymak. Ortak çalışmada, mücadele içinde henüz aşılmaş sorunlar vardır, yeni sorunlar da çıkacaktır. Bu sorunların aşılması için yoğun bir ideolojik çalışma ve mücadele gerekecektir. Birliğe giden yol elbette bir mücadele süreci olacaktır. Ancak ideolojik mücadelenin sağlam bir birliği oluşturması, bu sürecin aynı zamanda bütün kadroların ortak düşmana karşı omuz omuz dövüşmesi süreci olarak yaşanabilmesine bağlıdır. Onun için de, sorunları görevlerin önüne koyarak, ortak mücadele sürecinin gelişmesini engeller hale getirmemek gerekir. Bu engelleri aşmak da, birliğe karşı çıkan, ya da engelleyen grupları, akımları doğru temeller üzerinde birliğe kazanmak da esnek bir yaklaşımla ve ısrarlı bir uğraşla olabilecektir.

Faşist diktatörlük tehlikesinin bu ölçide arttığı bir dönemde, emperyalizmi ve işbirlikçi tekelci burjuvaziyi tecrit etmek ve bu tehliidi boş çıkarmak için, toplumun çeşitli sınıf ve tabakalarında ortaya çıkan tepkileri, direnişleri ve mücadeleleri birleştirmek gerekiyor. Dağınık, tek tek denemeler kışkusuz önemlidir. Ama ancak tek bir cepheye tek bir komuta altında birleştirilebildiği zaman zafere doğru yürüyebilir. Böyle bir cephenin örülmesi yanında atılacak adımlar vardır ve bilimsel sosyalistler bu görev üzerinde de görüş birliği içindedirler. Yapılacak ilk iş, faşist diktatörlük tehlikesine karşı demokrasiden yana bütün güçlerin eylem birliğini sağlamaktır.

Nasıl sağlanacaktır eylem birliği? İlk iş politik, sendikal ve mesleki örgütlerle, bütün kitle örgütlerinin, demokrasiden yana bütün güçlerin biraraya gelebileceği bir demokratik birlik platformunun yaratılmasıdır. Böyle bir platformun en az etkisile gerçekleştirilebilmesi için işçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerinin birlikte öncüllük etmesi zorunludur. İşçi sınıfının politik örgütleri bu görevin bilincindedir ve gereklerini yerine getirmeye hazırdırlar.

İşçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerinin uyumunun sağlanması, demokratik birlik platformunun oluşturulmasının ve kalıcı bir işbirliğine dönüşmesinin olanaklarını sağlayacaktır. Böyle bir birlik, faşizme, faşist diktatörlük tehlikesine karşı demokrasi güçlerinin eylem birliğini sağlamamak ve kalıcı kılmanın ötesinde geniş kitlelere mücadeleye kazanmanın da araçlarından olacaktır. Bugün çeşitli örgütler toplamış demokrasi güçlerinin dışında, demokrasi mücadelesine katılabilecek milyonlar vardır. Demokrasi güçlerinin örgütleri kesiminin birliği ve mücadelesi, örgütsüz kitlelere mücadeleye kazanmanın, kararsızlık gösteren örgütleri kuvvetle etkilenen ve demokrasi cephesini örerek faşizmi yenmenin olanaklarını yaratacaktır.

• gündüz yoluay

CAM İŞKOLUNDA TEKELLERE KARŞI DISK - TÜRK-İŞ EYLEM BİRLİĞİ

İşçisınıfının sendikal eylem birliğinde bir adım...

İSTANBUL - Cam ve şişe işkolunda, toplu sözleşme öncesi tekelere karşı gerçekleştirilen eylem birliği gelişiyor.

17 Haziran'da İstanbul'da işkolundaki iki sendikandan Hür Cam-İş ve Kristal-İş'in ortak çalışmalarıyla ilgili ortak basın toplantısı da bunun güçlü bir örneği oldu.

Geliştirilen eylem birliğinin çalışmaları, ortak yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin politikaları hakkında ayrıntılı bilgiler verilen toplantıda, iki sendikandan ortak bil dirisi de dağıtıldı.

TERÖR PARLAMENTOYA TIRMANDIRILIRKEN CHP NE YAPAR?

Ağzında sigarası, elleri cebinde, olayları sakın bir şekilde seyreden adam, AP zınnık hükümetinin Nevşehir Emniyet Müdürü idi. "Güvenlik güçleri esas olarak olaylar öncesinde görev yapamaz duruma getirilmişlerdir. Olaylar patladığında, panikle kapılan halk gibi, çevreye kaçışmaktan başka bir çare bulamadılar."

Bu arada AP zınnık hükümetinin bir başka görevlisi, Bülent Ecevit'in elinden telefonu zorla kapıyordu. Ecevit, o sırada Demirel ile görüşmekteydi. Telefonu elinden alan adam, Nevşehir valisiydi. Şöyle diyorodu val bey başbakanına: "Olayları abartıyor sayın başbakanım, ilk ştet eden CHP milletvekilidir. Çevre binarlardan ates açıldığı aslızdır. CHP milletvekilleri kendi kendilerini yaralamış olabilirler. Evet, böyle olmuş olabilir sayın başbakanım..." Futurusz Nevşehir valisi!

DEVLET, HUKUK, ADALET, VESAİRE...

CHP Nevşehir İl Başkanı ve eski milletvekili avukat Zeki Tekiner ve CHP üyesi bakkal Yavuz Yükselbaba'nın ödürlüme, CHP il başkanlarına yönelik saldırıların bir yenisi ekledi. Böylece CHP üzerine ve özellikle de il başkanlarına yönelik faşist saldırılar bir yeniside daha eklendi. Ne var ki, CHP Nevşehir il başkanının ödürlümesi sonrasındaki olaylar bu cinayetin boyutlarını çok aştı. Cenaze törenine gelen Bülent Ecevit başkanlığındaki CHP'li parlamentoların de yer aldığı toplanışın üzerine ates açıldı. Bir milletvekili açılan ates sonucu, diğer bazı milletvekilleri ve senatörler de atılan taş vb. ile yaralandılar.

Olay kendi başına önem taşıyor. MHP'li Gün Sazak'ın ödürlüme parti yönetimine tirmandırılan terör, bu kez parlamentoları yönelik. Olay burada da bitmedi. Cenaze törenine katılan bir CHP milletvekilinin de Ankara'daki evi kurşunlandı.

CHP Genel Başkanı Ecevit'in tutumu ise, "geçmiş kurşuna siper etmek" gibi hamasi sözlerle, "barışçı tutumlarını korumak" gibi vadedilen ve direktiflerle olayı önemi hafifletmek, geçiştirmek oldu. Ote yandan Bay Ecevit "biz Allah konuduz", "asker kurtardı" vb. diyebilecek kerteğe düşüncelerini de açığa vurmak zorunda kalyordu.

Ankara'da ise durum, çok daha ilginç boyutlar kazandı. Demirel'in olaya ilişkin tepkisi enteresandı: "Evet olay vardır. Ama sadece bir milletvekili yara-

lanmıştır. Devlet herşeyi yatıştırma durumundadır!"

Yatıştırma konvoyuna, Nevşehir'de Ecevit, Ankara'da Demirel'den sonra İçişleri Bakanı Gülciğil de katıldı: "Olayda silah kullanılmamıştır, mühim bir olay değil, sadece taşlanmıştır..."

AP zınnık hükümetinin faşist hareketle iktidarı gösterebilecek daha açık kanıt aramak isteyenler belki bulunabilir. Ne var ki, bir başka kanıt gene aynı gün veriliyordu. Nevşehir'deki konvoyu ates edilen bina da yakalanan 17 militan için seykedilmiş mahkeme tutuklama kararını veriyor, Savaç bir ist mahkemeye liraz ediyor, ama gözaltına almanlar aynı gün salıveriliyordu. Can güvenliğinin olmadığı yerde başkaca bir sonuç da elbette beklemezdi. Bunlar olayın devlet, hukuk, adalet ve faşist hareket cephesi. Bir de öbür yüzü var.

CHP YÖNETİMİ, KİTLELER, DEMOKRASİ, VESAİRE...

Olayın öbür yüzü, Ecevit'in ve CHP ist yönetiminin olaylar sıradaki ve sonrasındaki tutumu. Kendi can güvenliğine yönelik saldırılara bile, kitle desteğinden ve kitlelerin mücadeleye çağrılmamasından kaçmak ve Demirel'in, Türkeşlerin yönetiminde halac paunuğu gibi atışmış devlet kadroları, emniyet görevlileri ortasında, bundan bir adım sonrasını, katliam olduğuna göre göre görmekten gelmek. Göre göre, ertesinde Ankara'da yapılan cenaze töreninde faşizmi lanetleyen sloganları büyük bir gayretle kışkırtılmaya çalışmak ve hatta bunları sinierlemek.

CHP ist yönetimi böyle düşünebilir. Böyle bir politikaya teslim olmuş olabilir. Böyle bir politika için çok önceden göbek bağları kurmuş olabilir. Ama biliyonuz ki CHP tabanında artık bu politika iflas etmiştir. Bu politikaya, değil faşizme karşı mücadele etmek, faşizmin yollarının açıldığı görülmüştür. Yapılan bunca eleştirilere karşın, CHP ist yönetiminin ve özellikle de Ecevit'in tutumunda en küçük bir değişikliğin gözlenmemesi, acaba sadece sosyal demokrasinin tarihi kölüğünde deşip geçilebilecek kadar basit bir olgu mudur? Faşist terörün Parlamentoysı tirmanması arkasından geleceklere görmemek, önemsiz bir basiretsizlik midir? Hiç sanmıyoruz.

Eğer öyleyse, aynı politika basiretsizlik, hükümet düşürmek için verilen, - herhalde bunun

için verilen - ve Erbakan hocanın manevraları ile nereye varacağı şimdiden belli olan gensoru için de söylenebilir mi? Hem hükümeti düşürmek için gensoru verecektiniz ve hem de hele bir hükümet düşünün, sonra ne yapacağınızı düşününüz diyecektiniz. Bu, örneği kolay rastlanmayacak bir politik basiretsizlik midir, yoksa göz göre göre, Demirel'in politikasını ona

Demirel'in ekonomi politikasından lerinin, faşizme karşı mücadeleden daha şey gelmeyeceğinin açık bir ifadesi midir? Herkesce bilinen temel bir kural var, hükümet olmasını bilemeyenler, muhalefet olmasını da şimdiki CHP ist yönetimi gibi. Tipki Ecevit gibi.

Görünen o ki, Ecevit, Demirel'iz bir hükümete talip değildir. Hükümet de Demirel'in elinde olduğuna göre, şimdilik yapılabilecek çok şey yoktur.

Bu tutum, yani Demirel yönetiminde tirman ve artık faşist bir yönetimi toplama dayatmaya başlayan MHP ve en örgütlerini karşısında bu aciz muhalefet, tepeden gelebilecek benzeri girişimler için kapıları ardına kadar açık bırakmıştır.

Şimdi ara, kümüyle parlament düzenin, karalaması aşamasına gelmiştir.

SAG-SOL KAVGASI, DEMOKRASİ, ASKER, VESAİRE...

Baba-İlkin en çok satan boyalı gazetelerinden biri olayı şöylece "ortadan" yorumlamaktadır. "Askerden yardım, sokağa çıkma yasağı, otortilenin yokluğu, hiç ama hiçbir şey bizi uyarmıyor. Neyin kavgasını kim, kimler için yapıyor farkında mısınız? Faşist ve komünistlerin bizi yoketmeyi planladıklarını görmüyor musunuz? O halde bir defa daha soralım: Bu ülkeye huzur getirmekle can güvenliğine ve insan haklarına sahip çıkmakla görevli olmayan gereken politikacılarımız bir defa daha ve ibrte seyrediniz. Bunlar midir vatani kurtaracak, yoksa bunlar midir vatani yokedecek!"

Fazla söz ne gerek, politikacılar gitdin denen. Yerlerine kim gelecek? Onun cevabını da bilmeyen yok.

Bir Kahramanmaraş yaşandı, bir de Çorum. Kitleler direniş faşizmi esilir. Çorum bunu gösterdi. Kitleler birlik olma, faşizmi çözümler. Çorum bunu gösterdi. CHP tabanı içinde faşizme karşı ancak kitle gücünde direnilebileceği görüşü güdüle ağırlık kazanıyor. CHP'yi bugünden yarma bağlayacak doğru po-

litika bu olacaktır. Sadece CHP'yi değil! CHP bir an önce bu mücadeleye omuz verebildiği ölçüde, başta işçi sınıfının güçleri olmak üzere, tüm emekçi halkın güçleri birleştirilebildiği ölçüde, faşizm belası defedilebilecektir. Bugün bunı anlayamayan CHP yönetiminin yan anlayışlımsı belki olanaklıdır ama, CHP için vakit geçmiş olmasın.

UMUT KİTLELERDE

Anlaşılan CHP ist yönetiminden elinden gelen budur. Yapacağı budur. Ve parlamentonun en büyük partisi, iktidar olmak için çok küçük bir desteğin yeteceği Parti bu yapıtlarıyla şimdiki felç durumundadır. Faşizme karşı, büyük umutlar ve hayal kırıklıklarından başka hiç de onuru bir miras bırakmayan bu yönetim, CHP tabanını artık temal edemez duruma gelmiştir. Şimdi görev, CHP tabanı içindeki bu diri, yurtsaver ve anti-faşist güçleri, emperyalizme, faşizme, tekelilere ve sövencizme karşı tek cephede mücadelesine katmak ve demokratik bir iktidar perspektifi içinde sınıf güçleri içindeki onuru yerlerini almaları için çalışmaktır. Bu çalışımda ki, CHP'yi, tabanından doğru eğilebilecek, yönetimiyle de faşizme karşı açık cephe alabileceği şansı doğurabilir.

BURJUVAZİN YENİ ANAYASAL

• Gencay Şaylan

Türkiye'de uzun bir dönemden beri gündemde olan Anayasayı değiştirme sorunu, TBMM'nin, görev sırası dolan Fahri Korutürk'ün yerine bir cumhurbaşkanı seçememesi ile yeni bir aşamaya geçmiştir; iktidar partisi grubunda, Cumhurbaşkanı seçilmesini doğrudan doğruya halk tarafından yapımını içeren bir anayasa değişikliği tasarrufları hazırladılar, bir haber olarak bunda yer almıştır. Bununla beraber, konuyla ilgili tartışmalarla bakarak, anayasayı değiştirme taleplerinin devlet başkanını seçemeden kaynınlamadığı, aksine istenen bir anayasa değişikimine zorlayıcı bir etki yapacağı için devlet başkanını seçiminin bunalmış sokulduğu kolaylıkla ileri sürülebilir. Adalet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'in çok uzun bir süreden beri anayasayı değişikliği talep ettiği bilinmektedir. Türkiye'nin tekelci sermaye kesimlerinin sözcülerinin de giderek bu taleplere katıldığını, bunları desteklediğini gösterenler ortays çıkınmıştır. Örneğin Tercüman Gazetesinin bu konuda düzenlediği açık oturum, başmılığlı artık çok kaba bir hale gelmiş olan İHT'de geniş bir yankı bulmakta, anayasayı değiştirme gereğini savunan "bilimsel ve tarafsız" görüşler çok etkilil bir biçimde kamuoyuna duyurulmaktadır. İktidari niteliğini hıza yitiren Milliyet Gazetesi de düzenlediği kampanyasında Cumhurbaşkanı halka seçilmesini kolaylığını sürdümeye çalışmaktadır.

Kuşkusuz Türkiye'nin köklü bir siyasal bunalmış karşı karayısı bulunduğu yadsınmaz. Türkiye, istem olarak, toplumsal düzen olarak sorun derin bir bunalmışa girmiş bulunmaktadır; tekelci burjuvazi silksiy yönetsimze hale gelmiş görülmektedir. Son altı yıl içinde (işbanına gelen hükümet sayısının yeti olması bu yönetim boşluğunun açık bir kanıtı sayılmalıdır). Nitekim, tekelci burjuvazi bu boşluğu siyasal sistemde kurumsal değişimler yaparak kapatmağa çalışmaktadır.

TEKELCI BURJUVAZİ DENETİMSİZ BİR İKTİDAR ÖZLEMİNİNİNDE

Uzun bir süreden beri sözü edilen ve bugün gündeme getirilen anayasayı değişikliği, daha güçlü ve denetimlisi bir yürütme organı arayışını dile getirmektedir. Alında gerek bugünkü anayasayı sistem gereği yürütme için başında yürütme organının, yani hükümetin güçsüz olduğuna ileri sürülmektedir. Örneğin bugünkü sistem içinde hükümetler, yasa gündeme kararnameler bile çıkarılabilmektedir. Bununla beraber bu kurum-

sal yapı, ekonomik kalkınma ve gelişiminin yeterli ölçüde sağlanmaması, toplumdaki demokratikleşme taleplerinin giderek yükselmesi karşısında tekelci burjuvazi açısından ilerimsi yitirmiş olarak değerlendirilmekte; denetimlisi bir iktidar yapısı önemli hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

Ortadan kaldırılması talep edilen denetim türlerinin başında, siyasal iktidar organları içindeki yarı denetimi içermektedir. Parlamento'nun yasa yapma işlevi üzerinde Anayasa Mahkemesinin ve hükümet ve da yürütme organının faaliyetleri üzerinde Danıştay'ın denetimli bu organların Anayasaya, yasalara, hukuk ilkelere uygun eylemlerde bulunmasını sağlamaya yönelik. İşte sistemini giderek derinleşen bunalmış karşısında tekelci burjuvazinin iktidarını, yükselen demokratikleşme hareketini ancak Anayasasını, yasalara, hukuk ilkelere dışına çıkararak önleyebileceğini görmekte; anayasal sistemi, sözü edilen yarı denetimlisi ortadan kaldıracak ya da kısıtlayacak biçimde değiştirmeğe çalışmaktadır.

Boylice anayasa değişikliğinin bir hedefi Anayasa Mahkemesinin ve Danıştay'ın yetkililerini kısıtlamak olarak belirtilirken diğer bir hedef de yürütme organının gücünü, etkinliğini ve sürekliliğini artırma biçiminde ortaya çıkmaktadır. Parlametoda temel edilen partilerin tutumunu, burjuvazinin siyasal örgütleri olmasına karşın sistemin bunalmış siyasal yönetim alanında da kendini göstermekle, buna çare olarak da yürütme organının yeni hükümetin, parlamentonun denetimli dışına çıkarılması, parlamentoya karşı bğmızma hale getirilmesi önerilmektedir. Son Cumhurbaşkanlığı seçimi içinde ortaya atılan anayasayı değiştirme önerisinin altında bu talep yatmaktadır. Başka bir deyişle önce devlet başkanını seçimi bir çıkması sokulmuş ve bu çıkması kullamlılarak parlamentarı sistemden başkanlık sistemine geçiş için ki adimler atılmaktadır.

Bilindiği gibi parlamentarı ve başkanlık sistemleri belli tarihsel koşullar içinde ortaya çıkmış burjuva demokrasisi siyasal yönetim biçimidir. Türkiye'nin bugünkü koşulları içinde başkanlık sistemi, biçim olarak, faşizme baki ve uygulanabilir, bundan da ötede tam boy faşizme geçmek için parlamentarı sistem gereği çok daha işlevsel görülmektedir; Türkiye için başkanlık sisteminin gerome taleplerinin altında bu mekanizma yatmaktadır.

Görüldüğü gibi bunalmış karşısında ülkeyi yönetemez hale gelmiş bulunan tekelci burjuvazi için çözüm, daha basit ve faşizme uygulanımlara elverişli siyasal yapı değişikliklerini hayata

NOT:

KOKU

Günaydın gazetesinin 17 Haziran tarihli sayısının manşetini okuyalım:

"TÜRKİYE'DEN DIŞARI KAÇIRILAN PARA 30 MİLYAR DOLARI BULDU..."

Bilinen bu gerçeği Banker Kastelli itiraf ediyor. Kime?

Federal Almanya'da yayınlanan dünya üstü Stern dergisine..

Aslında bu miktar oldukça mütevazı ama kabul edilmiş ki, 30 milyar dolar!

Ne demektir bu?

2 trilyon 340 milyar lira. Bir başka anlatımla, 740 milyar lira olan, yani yaklaşık 10 milyar dolar olan Türkiye bütçesinin üç katı... Bu para yurtdışına kaçırılmış durumda. Kaçırılmağa da devam olunuyor. Bunlar bilinmeyen şeyler değil. Açın TOSİAD üyelerinin listesine bakın, hangisinin yurtdışında parası yok? Açın bakın MESS, TİSK, Odalar Birliği üyelerinin listelerine, hangisinin yurt dışında parası yok?

MESS eski başkanı, şimdinin Basbakanlık Müsteşarı Turgut Özal önceki hafta Cenevre'de açıklıyor: Batılı firmalar Türkiye'ye trans-Avrupa karayolu yapısını, karşılığında işletme hakkını alsınlar! Adamın resmi demedi bu. Ne söyleni, ne fisksos. Açık açık!..

Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete'de yayınlanan bir anlaşmaya göre de, Avrupa Yatırım Bankası'nın, Afşin-Elbistan projesi için Türkiye'ye vereceği 90 milyon dolarlık kredi karşılığında bir küçükük ricası var:

"Türkiye'de elektrik tarifelerini ben ayarlayayım."

Resmi Gazete'de yayınlandığı için, cevap da verilmiş oluyor kendisine:

"Lâfi mı olur. Buyrun!"

Banker Kastelli, kendisine "Beyfendi yurt dışına kaçacağınız söylüyor, doğru mu?" diye soran gazeteçiye, "Ben bunca parayı Türkiye'den başka hangi ülkede kazanabilirim?" cevabını veriyor. Adam eşek mi? Koçlar, Sabancılar, Eczaçıbaşılar eşek mi?..

Klârnekle geçiş taksimi şu:

"Memleketin ve milletin bütünlüğüne kastedenler! Böldüğü, yıktığı, vatan hainleri!"

Malum şarkı da şu:

"Sosyalizm bizim milli bünyemize uygun değil!"

Şimdi milli bünyemize uygun kalemeleri inceleyelim:

IMF boyunduruğuna ewet: Milli bünyeye uygun! Devalüasyon, zam, pahallık, yüzde 100'ün üzerinde enflasyon: Milli bünyeye uygun!

10 milyon işsiz: Milli bünyeye uygun!

Sihhat ticareti, ilaç vurgunu, çocuk ölümlü: Milli bünyeye uygun!

Komando kampı, çete yetiştirme, silah, kan, şiddet, MHP, UGD, OYD, terör: Milli bünyeye uygun!

Küçük Amerika olmak için her çeşit peşkes: Milli bünyeye uygun!

Emperyalizm, faşizm, şovenizm, sionizm: Milli bünyeye uygun!..

Söze nasıl başlamıştı?

30 milyar dolar kaçırarak: Milli bünyeye uygun!

Kime ne dert anlatıyorsunuz? İki yıl önce Millet Meclisi kürsüsünde AP grubu sıralarına dönüp,

"Boş bir zarf alsam elim'e, üzerine sahtekârlar, hırsızlar diye yazıp, postaya versem, doğru AP Genel Merkezine gider" diyen bir eski milletvekili, daha genelce AP'ye girdi; zarfın önce kendisi gitti...

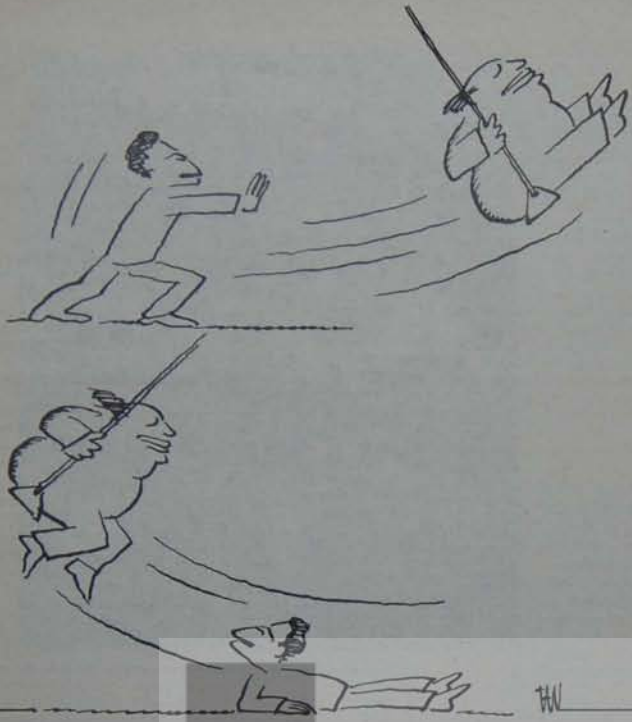
Yolsuzluk ve komisyonculuk yaptığı takır takır beş adet belgeyle mühürlenmiş Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı makamında oturuyor.

Kiremit aralığı sayılabilecek bir kesitten sızan ışığın aydınlatığı şu tabloya bakın.

Neviniz dönmezse, mideniz dönecektir.

Tefessül eden bir sistemin parçasından yayılan kokudur bu, ..

■ ferhat gün

DÜZENLEME ARAYIŞLARI

geçirmek olarak belirlenmektedir. Sistemin bunalımı geçici değil kalıcı bir nitelik taşımakta, bu bakımdan da diğünm siyasal kurumsallaşma üzerinde toplanmaktadır. Yukarıda da değinildiği gibi, içinde yaşanılan ekonomik bunalım, sistemin bunalımının tek nedeni değildir. Orneğin Türkiye, ekonomik açıdan en büyük dar boğaz sayılan dış ödemeler dengesinde 1974'de çok elverişli koşullarda bulunmasına karşın aynı dönem içinde siyasal bunalım bütünü ile kendini göstermeye başlamıştır. Mevcut siyasal sistem ve kurumlar içinde, tekelci burjuvazinin siyasal örgütleri önemli ölçüde egemen olmalarına karşın siyasal çalkantının ileri boyutlara varması Türkiye'deki geri kalmış, dışa bağımlı kapitalist düzenin bunalımının ne kadar derinleşmiş olduğunu göstermektedir.

TEKELCI VE TEKELCI OLMAYAN BURJUVA KESİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Günümüz Türkiye'sinde dışa bağımlı tekelci kesimin, iktidara büyük ölçüde ağırlığını koymuş olduğu görülmektedir. Bununla beraber böyle bir iktidarı, kendi sınıfsal usullerini açısından iki açmazla karşı karşıya olduğu söylenebilir. Bu açmazlardan birincisi, bunalımdan çıkış için gerekli diaplını göstermesi mümkün olmayan aracı-ticaret burjuvazisinin gücü ve etkinliği olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle bu kesim ile tekelci kesim arasındaki çelişkiyi giderek büyümekte; bu kesim ile tekelci kesim arasındaki bütünleşme girişimleri bunalımın boyutlarını derinleştirmektedir. İkinci açmaz ise, burjuvaziye siyasal destek sağlayan küçük işletmenin ve kurdaki küçük köylülüğün varlığını sürdürme olarak tanımlanabilir. Özellikle kurdaki küçük köylülüğün, bunalım koşulları karşısında tasfiye olması, burjuvazinin girdiye karşı başarı ile öneliği ve demokratikleşme açısından son derece önemli olan işçi-köylü ittifakının nesnel temellerini olgunlaştırmaktadır.

Tekelci burjuvazi siyasal iktidarı üzerine ağırlığını koymuş olmasına karşın yapının yarattığı açmazlar ya da bir başka deyişle sistemin çelişkileri, onu yönstemez hale getirmektedir. Sistemin çelişkileri, ya gerekli köklü önlemleri almaya olanak tanımamakta, ya da alınan önlemler, kağıt üzerinde kalıp uygulanmamaktadır. Orneğin dış ekonomik çevrelerin de isteği doğrultusunda kararlar alınmakta, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm kent emekçileri ezilmekte, bunalım bütünü pahası bunlara yüklenmeye çalışılmaktadır. Ancak tekelci burjuvaziye sağladığı

politik destek gözönüne alınarak, uygulanan ekonomik önlemler kural kesimde usullerini ve etkinliğini kaybetmekte ya da bilinçli bir biçimde kaybettirmektedir. Bunun sonucu olarak da bunalım daha da derinleşmektedir. Tamamen tekelci kesim ve dış ekonomik güçlerin istemleri doğrultusunda alınan ünlü 24 Ocak Kararlarından sonra altı aya yakın bir zaman geçmiş olmasına karşın ekonomik bunalım çözmede en ufak bir adım atılmadığı açıktır. Söz edilen bu dönem içinde enflasyon hızı durmuş, yatırımlar durduğu ve üretim düştüğü için işsizlik artmıştır.

"TEK YOL FAŞİZMİ"

Bütün bu olgular Türkiye'yi yöneten egemen sınıflar ittifakının ya da kısaca tekelci burjuvazinin tüm yaratıcılığını yitirdiğini ortaya koymaktadır. Baştan beri kapitalizm için yeni tür ideolojik yorumlar arama iddiasında bulunan CHP, MSP gibi siyasal örgütler bu niteliklerini tamamen yitirmiş gözükmektedirler. Buna karşılık tekelci burjuvazinin temsilcisi diğer siyasal örgütler tek yolu daha baskıcı, özgürlükleri yok edici, faşist yönetim biçimleri olarak görmekte; anayasasız değişiklikleri de dahil olmak üzere bu yolda çeşitli girişimlerde bulunmaktadırlar. Başka bir deyişle bunalımdan çıkması mümkün olmayan bu sistemi, bu düzeni, bunalıma rağmen zorla sürdürmek giderek tekelci burjuvazi için hakim ideolojik öge haline gelmektedir. Gerçekten de Türkiye'nin bugünkü düzenininin, sisteminin ileri sıçrama yapması olanaklı görünmemektedir. Kısaca ifade edilecek olursa ancak demokratikleşme ve kapitalizmin giderek tasfiyesini içeren yapsal değişiklikler Türkiye için ileri sıçramaları olanaklı hale getirecektir. Kuşkusuz toplumdaki, bu yoldaki gelişmelerin öncüsü örgütleyicisi işçi sınıfıdır. Ülkenin içine girdiği yapsal bunalımdan çıkış yolunu açacak olan anahtar, işçi sınıfı ideolojisinin kitleselleşmesi olarak belirlenmektedir. Tekelci burjuvazinin, işçi sınıfının ideolojisinin kitleselleşmesini baskıyla, zorla önleme konusunda son derece kararlı olduğunu gözden kar tutmamak gerekir. İşte anayasasız değişiklik girişimleri, yeni siyasal kurumların yaratılması hep bu çerçevede değerlendirilmelidir. Doğal olarak bütün bu girişimlere karşı demokratikleşme hareketi, ancak etkin bir demokratik cephenin örgütlenmesi için de gelişebilir. Başka bir deyişle böyle bir cephenin oluşturulması, ülkenin tüm demokratik güçlerinin tarihsel sorumluluğu haline dönüşmektedir.

EMPERVALİZME ve FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE İŞÇİ SINIFININ EYLEM BİRLİĞİNİ SAĞLAMADA İLERİ BİR ADIM OLMALIDIR

Tekelci sermayenin işçi sınıfına gözdü-
dünnmiş saldırısının en yoğun olduğu bir
dönemde, işçi sınıfının ilerici sendikal örgü-
tüsü DISK, 7. Genel Kurulu'nu topluyor.
Şu anda onbinlerce işçinin içinde bulun-
duğu grev mücadelesi DISK'in öündeki
görevleri çarpıcı bir biçimde somutla-
maktadır. İşçi sınıfının içinde bulunduğu
ekonomik ve demokratik mücadelenin
başarısı kaçınılmaz bir biçimde DISK'in
birliğine, giderek daha genelde sendikal
hareketin birliğine bağlıdır. Dahası, işçi
sınıfının kazanılmış haklarına yönelik saldı-
rılar da önemli boyutlara ulaşmıştır. Bü-
tün bu saldırıları göğüsleyebilmenin yolu,
öncelikle DISK'in öncülüğünde sendikal
hareketin birliğinden geçecektir. DISK'in
7. Genel Kurulu bunu başarabilmesi, bu
konuda ileri adımların atıldığı bir plat-
forma dönüşürlümlüdür.

İşçi sınıfının ve tüm demokrasi güçle-
rinin DISK Genel Kurulu'ndan bekledik-
leri sadece bunlarla da sınırlı değildir.
Çünkü tekelci burjuvazinin işçi sınıfına
saldırısı salt ekonomik alanla sınırlanma-
mıştır. Bu saldırı, antidemokratik yasa gi-
rişimleriyle, sıkıyönetim uygulamalarıyla,
faşist baskı ve saldırılarla bütünleşen
genel bir saldırdır. Ve saldırının hedefi iş-
çi sınıfı olduğu kadar bütün bir Türkiye
halkıdır. Köylüyle, küçük esnafıyla, ay-
dınıyla, genciyile, erkeğiyle, kadınıyla bü-
tün bir emekçi halk. Bu saldırıya göğüs
germede işçi sınıfı yalnız değildir. Bir ko-
şulla: İşçi sınıfının bütün demokrasi
güçleriyle eylem birliğinin sağlanması, fa-
şizm ve emperyalizme karşı demokrasi
cephesinin bir duvar gibi yükseltilmesi ko-
şuluydu.

Türkiye'nin demokrasi güçleri bu alan-
da da DISK Genel Kurulu'ndan önemli
görevleri yerine getirmesini beklemektedir.
DISK Genel Kurulu, demokrasi cep-
hesinde en temel alan olan çalışanların
birliğini sağlamada ileri adımların atıldığı
bir platform olabilmelidir. DISK'in de-
mokrasi güçleri arasındaki eylem birliğinin
örülmesinde üzerine düşen görevleri
yerine getirebilmek, öncelikle kendi birli-
ğini pekiştirmek bu genel kuruldan çık-
masına bağlıdır.

Türkiye işçi sınıfı, DISK Genel Kurul-
un'dan önemli görevleri yerine getirmesini
beklemektedir. Süregelen grevlerin et-
kin biçimde desteklenmesini, işçi sınıfının
ekonomik demokratik haklarına ve kazanımlarına yönelik saldırılara karşı et-
kin ve kararlı tavr alınmasını beklemektedir.
İşçi sınıfının sendikal düzeyde eylem
birliğinin geliştirilmesini, bu alanda atıl-
an olumlu ve örnek adımların zenginleş-
tirilip kalıcılaştırılmasını beklemektedir.
İşçi sınıfı, DISK'in 7. Genel Kurulundan
güçlenerek, birliğini pekiştirecek, tasfiye-
ci, grupçu anlayışlara son vererek, sınıf
ve kitle sendikacılığını hayata geçirecek
bir yönetimle çıkmasını beklemektedir.

Yürüyüş, DISK Genel Kurulu öncesi
işçilerle görüşmeler yaptı ve işçilerin Ge-
nel Kurul'dan beklediklerini sergilemeyi
bir görev bildi. İnaniyoruz ki Genel Kurul
üyeleri de işçi sınıfının somut taleplerinin
bilincinde olacaklar ve Genel Kurulu bu
somut taleplerin gerçekleştirilmesinde ileri
adımlar atılacak bir alan olarak değer-
lendireceklerdir.

● YÜRÜYÜŞ

**SARKUYSAN İŞYERİ
TEMSİLCİSİ**

DISK, bünyesindeki sendi-
kaların ve grupların bir-
birlerini pekiştirme ve lüz-
umsuzuz eleştirilerini yok-
etmeli.

Yeni çalışma döneminde
toplumsal olaylara karşı
daha aktif, daha örgütlü
tavrı almalı ve işçi sınıfının
tarihi derslerine sahip çıkmalı.

Yeni seçilecek yönetim
tabanını istemlerini en iyi
şekilde temsil edecek, ta-
banına hareket getirecek
ve tabanın desteğini alacak
kişilerden oluşmalı.

Türk-İş'e eylem birli-
ğini zorlayarak işçi sınıfına
karşı gerici iktidarın day-
atmalarına daha güçlü ta-
vır almalıdır.

Bazı sendikalarda bulun-
an küçük işyerlerine gir-
me anlayışı yok edilme-

**PARSAN İŞYERİ
GREV
KOMİTESİ:**

MESS'in dayatmalarına
karşı Parsan'da çalışan işçi
arkadaşlar sonuna kadar
dayanma yanlısı ve dayanı-
yorlar da. Bunun en somut
göstergesi, nöbetleri arkad-
aşlarımız işçi aksatma-
maktır. Grev çağırıldı
gibi kullanılmakta, grevlerle politik
konuların bağlantısı süreklili
araştırma ve tartışma ko-
nusu olmaktadır.

Zaten enflasyon elimiz-
dekini tamamen alıyor. İs-
temlerimizi gerçekleştir-
me için sonuna kadar dir-
nenmemiz gerekiyor. 13.
ve 17. maddelere karşı iş
güvencesi en az mali konu-
lar kadar önemli. Bunun

SARKUYSAN İŞYERİ TEMSİLCİSİ

Ostyönetimlerle yapı-
lan çeşitli ihraç olayları
durdurulmalı ve bu yöne-
timde çeşitli grupların
temsilcileri yer almalıdır.

DISK, farklılık gözet-
meksizin demokrasi güçle-
rini kendi bünyesinde en
sağlam biçimde toplamalı-
dır. Demokrasi güçlerinin
eylem birliğini destekleme-
lidir. Seçimlerde işçi sin-
fının istemleri ve işçi sınıfı
doğrultusunda hareket
eden partileri desteklemeli-
dir. Bu alanda CHP'ye tu-
tarlı eleştiriler götürerek
işçi sınıfına ve sol güce
karşı tavrı alması engellen-
melidir.

Geçmiş dönemdeki ça-
lışmaların ekikliği değeri-
lendirilerek eksiklerin ta-
mamlanması gerekir.

PARSAN İŞYERİ GREV KOMİTESİ:

bilinciyile tüm arkadaşlarla
bu konuya özellikle sahip
çıkıyoruz.

DISK ve Türk-İş'e bağlı
sendikalar arasındaki eylem
birlikleri sonuna kadar
desteklenmeli ve yeni ola-
nklar için sonuna kadar
çaba sarfedilmelidir.

DISK'te sendikalar yön-
etim düzeyindeki güçleri
oranında ve en demokratik
bir şekilde temsil edilmeli-
dir. Yeni dönemde DISK'
ten faşizme karşı daha ka-
rarlı, tabanını harekete ge-
tirici ve demokrasi güçle-
rinin en geniş eylem birli-
ğini geliştirici çaba içinde
olmasını bekliyoruz.

DISK 7. Genel Kurulu, bu ya-
zının yayınlandığı günlerde to-
planmış olacak. İşçi sınıfının ve
tüm demokratik güçlerin, bu Ge-
nel Kurul'dan, emperyalizme ve
faşizme karşı mücadele için de-
mokratik hak ve özgürlükler için,
uzayıp giden grevler için, pahalı-
lık, yokluk ve yoksulluk için son
derece önemli beklentileri var.

Elbette tüm bu acil ve dayat-
tan görevlerin üstesinden gelebil-
mek için DISK'in bu kapsamda
mücadelesini yönlendirecek ve
yönetecek bir yönetime kavuş-
ması en temel sorun olarak Ge-
nel Kurul'un önünde durmaktadır.
DISK üst yönetiminin bu sa-
vatların yazıldığı ana kadar, bu
yönünde bir girişimi gözlenmedi.
DISK'e bağlı en büyük sendika-
lara ve sendika yönetimlerine ve
DISK içinde gerçekten sınıf mü-
cadelesi perspektifi içinde müca-
dele etmiş, deneyimli yönetici ka-
drolara bu yönünde bir girişim yapı-
lmadı. Özellikle DISK Genel Baş-
kanı Abdullah Baştürk'ün, ken-
disinden bu yönde beklenen ça-
balarının olmaması ayrıca düşün-
dürücü.

DISK bugüne dek çalkantılı
günler geçirmiştir. Geçmişinde
tasfiyeler olmuştur. Yanlış eylem
anlayışları, yanlış sendikal
yönetim anlayışları zaman za-
man ağırlık kazanmış ve DISK'
te önemli yaralar açmıştır. Sen-
dika yönetim kadroları arasında
geçmişten gelen çekişmeler var-
dır. Dahası, bu Genel Kurul'a ka-
tılmayan, ihraç edilmiş sendika
yöneticileri vardır. Tüm bu olum-
suz gelişmeler, şu veya bu biçim-
de Genel Kurul çalışmalarını et-
kileyecektir. Ne var ki, tüm bu o-
lumsuzluklara karşın işçi sin-
fının bilinci, mücadelesi ve de-
neyimli kesimlerinin büyük çoğun-
luğunu çatısı altında toplayan
DISK, onun bilinci sendikal
kadroları ve militanları bu olum-
suzlukları sınıf hareketinin önün-
den temizlemesi bilecek ka-

dar yetişkindir. Bugüne dek
DISK Genel Başkanı'nı da bu
olumsuzlukları aşma doğrultu-
sunda adımlar atması beklenmiş-
tir. Ne yazık ki, Genel Kurul ön-
cesinde bu yönde bir girişim gö-
rülmemektedir. Tersine, söylemler,
olumsuzlukları veri alan çö-
zümlerin üzerinde durulmaya,
hesaplar yapılmaya çalışıldığı
doğrultusundadır.

Türk-İş'in sınıf uzlaşmacı
politikasına bir tepki olarak ke-
lirilen DISK'in temel üzerinde gelişen
DISK içinde bugün, sınıf uzlaş-
macılığı iyiden iyie uç ver-
mekte ve sınıf sendikacılığında yana
olanlarla çeşitli biçimlerde açık
çatışmaya girişmektedir. Bu noktaya
gelmesinin kökleri DISK'in geçirdiği
tarihsel süreçte aranmalıdır. DISK yönetimi-
ni de kapsamak üzere DISK'i ve
DISK dışı faktörlere bugün de
beslenen en eğitim sonuça, çeşitli
işkollarında anarko-sen-
dikalist mahfillerin ortaya çık-
masına neden olmuştur. DISK
dışı faktörlerin başında CHP
gelmektedir. CHP merkez yön-
etiminin izlediği emperyalizm ve
tekellerle uzlaşma politikasının
DISK'teki izdüşümü sınıf uzlaş-
macılığı olmaktadır. Öte yandan
DISK içinde bu anlayışın uygulayıcı
olan kadrolar CHP içinde de
en geri eğilimlere güç vermektedir,
taban olmaktadır.

Öte yandan, sınıf sendikacılı-
ğını tümüyle bümsel sosyalistlerin
tavrı olarak algılayan ve böylece
sınıf sendikacılığının tabanını daraltan
sekte, anarko-sen-
dikalist anlayışlardan da söz et-
mek gerekir. CHP merkez yön-
etiminin izlediği politikaya bakıp
tabandaki CHP'li kadroları ve iş-
çileri bir bütün olarak sınıf uzlaş-
macılığı çizgisinde sanmak, iş-
çi sınıfı içinde çok çeşitli den-
denlere ve bu arada başlıca bur-
juvazinin ideolojik ve politik et-
kilerine dayalı olarak ortaya çı-
kan ayrımları "sınıfsal ayrımlar"

ARÇELİK İŞYERİ GREV KOMİTESİ

Grevler sağlıklı yürümetedir. İstediğiniz hakların bile yok olduğu ortamda işçi arkadaşlarımızın oducağı kararlı bir biçimde yürümetedirler.

Geçmiş grevlerimizde deney sahibi olduk. Geçmiş dönemdeki hatalarımızı düzelttik. Ekonomik bunalımın derinleştiği koşullarda hayat pahalılığı bizleri daha fazla ezmektedir. Bu nedenlerle grevlerimiz daha kararlı, daha direngen, daha nitelikli geçmektedir. Hiçbir yalnuşluk olmadan devam edilecektir.

Grevlerimiz daha da genişleyip yaygınlaşacaktır. Demokrasiden yana güçlerin grevlerimize omuz vermeleri gerekir. Şimdiden bu güçlerin yanıtlarını görmekteyiz. Haklarımızın tüm işçilerin grevleriyle alınacağına inanıyoruz. Bu yolda DİSK'in başlatacağı çalışmaların elimizden geldiğince destekleyeceğiz.

İşçi sınıfının sendikalararası eylem birliği sağlanmalıdır. Çeşitli sendikaların eylem birliklerinin faydaları ortadadır. Yalnız bu eylem birlikleri yeterli değil, aynı zamanda siyasi anlamda da birlik gereklidir.

DİSK'in yapacağı olan genel kurulunda çıkacak yönetin, sendikaların gücü oranında temsil edilmelidir. Yeni yönetim eylem birliği çerçevesinde düzenlenmelidir. En geniş demokrasi güçlerinin en demokratik biçimde temsil edilmesi sağlanmalıdır.

Türk-İş'e olanaklar açısından eylem birliği sürekli zorlanmalıdır.

DİSK, siyasi alanda yapılan eylem birliklerini desteklemeli ve yerini almamalıdır. Hızla tımanan faşizm karşısında kesin tavır alıp en etkin eylemler koymalıdır.

DİSK, Türk-İş'e yapacağı eylem birliğini netleştirilmeli, aşırı geçim indiriminden vb. somut istemler temelinde yükseltilmelidir.

DİSK, sosyalist ve demokratik güçlerin eylem birliğini desteklemelidir.

PETKİM-İŞ SENDİKASININ FARCLAS İŞYERİNDE AHMET ÖZTÜRK:

Bugün, AP azınlık hükümetinin işçilere yönelik saldırıları mevcut. Yeni yasa tasarıları hazırlanıyor, grevler eteleniyor, her gün faşist terör bir kaç yurtdışına camını alıyor. Tüm bunlar iktidarın işçi ve emekçilere açık saldırısı olarak ortaya çıkıyor. Bu durum

karşısında DİSK'e büyük görevler düşmektedir. Ancak DİSK bu saldırılar karşısında etkin tavır almamıştır. Bir iki istisna dışında suskun kaldığını görüyoruz.

Bence DİSK'in bu suskunluğu yönetin boşluğundan ve ilerici sendikal hareketin birliğini sağlanamamasından kaynaklanıyor. Biz DİSK'in saldırılara karşı, her türlü hakkımızı koruyabileceğimiz için görevlerini etkin bir biçimde yerine getirmesini bekliyoruz.

DİSK'in 7. Olağan Kongresinde birliğini sağlaması bizzat birçok sorunu çözecek. İlişkimsinin birbirini tasfiye etmeyeceği bir yönetim oluşturulmalıdır. Bu da DİSK'te varolan tüm sendikaların ve işçi sınıfının çıkarlarından yana olan sol güçlerin desteklediği bir yönetim biçiminde somutlanmalıdır.

Ancak bunun sonucunda güçlü bir DİSK yaratılabilir görüşündeyiz.

TEZSAN İŞYERİ GREV KOMİTESİ

Grevimizin 100. günündeyiz. Mücadelemiz ekonomik taleplerimizin yanısıra demokratik hakların da kazanımı içindir. Örneğin iş kurulumu oluşturulması. Bu, bizim açımızdan 13. 17. maddelerin geçersiz hale geti-

rilmesi için, en önemli, en vazgeçilmez taleptir.

İşçi sağlığına ilişkin taleplerimizde de işveren olumlu cevap vermemektedir. Haklılar. İşsizliğin had safhada olduğu bir ülkede bir işçinin sağlığı onlar için hiç önemli değil, çünkü kapı önünde binlercesi var.

Geçen grevlerden daha deneyimliyiz. Burjuvazinin ekonomik açmazlarından kaynaklanan faşizmin tirmandırılmasına karşı mücadelede daha kararlıyız. Nöbetlere katılmı ve grev çadırlarındaki söyleşilerimiz bunun göstergesidir.

DİSK ve Türk-İş'e bağlı sendikalar arasında, bazı işkollarındaki eylem birliklerini olumlu buluyoruz.

DİSK yönetimi sendikal gücümüz oranında olmalıdır. DİSK yönetimindeki gruplaşmalara son verilmeli, sendikal demokrasi ve sınıf ve kitle sendikacılığı hayata geçirilmelidir.

DİSK, işçi sınıfının bütününe eylem birliği için mücadele vermelidir.

Yeni yönetim grevlerimizde ilişkin kamuoyu oluşturmalıdır. DİSK 15-16 Haziran ve 1 Mayıs'ta yapması gereken bir çok şey yapmadı. Yeni yönetim işçi sınıfının bu önemli günlerini anlamıya uygun şekilde kutlamalıdır. Kongre 30 Nisan eylemini, eksiklerini ve kazanımlarını iyi değerlendirmelidir. Güç ve eylem birlikleri desteklenmeli ve aktif katkı sağlanmalıdır.

DİSK GENEL KURULU ve İLK BÜYÜK SINAV

■ yavuz tinal

olarak nitelikle bu yanlıgün kaynağını oluşturmaktadır. İdeolojik, politik, sendikal, dini, felsefi vb. hangi nedene dayalı olursa olsun bu ayrımlar işçi sınıfının burjuvazi karşısında tek bir sınıf olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Bu birliğin zemini ortak sınıf çıkarları ve bu zemin üzerinde yükselcek eylem birliğidir. Bugün DİSK içinde, DİSK'i geri konulara çekmeye cabalaayan, sınıf uzlaşmacısı eğilimlere ve bu eğilimleri kişiliğinde somutlaşan sendika yöneticilerine karşı güçlü bir potansiyel vardır. Bu potansiyel, içinde her eğil-

limden işçiyi barındırmaktadır. Bu potansiyelin derlenip toplanması ve DİSK yönetimine yansıtılması bir başka deyişle, DİSK'in yeniden işçi sınıfı sendikacılığı temelinde birliğini sağlanması aynı zamanda sınıfın tümünün birliğini sağlanmasının da zorunlu bir koşuludur.

Sorunu bu sorumluluk ve anlayışla yaklaşan Eylem Birliği Platformundaki örgütler arasında belirgin bir çerçeve çizilmesi olmakla birlikte özellikle DİSK içindeki sınıf mücadelesi perspektifine sahip CHP kadrolar ve yandaşları arasındaki eylem-

birliği yeterince yaşama geçmişi ve pekişimi değildir. Ne var ki sınıf mücadelesi gittikçe keskinleşmekte ve bu mücadelenin içinde yer aldığı koşullar ağırlaşmaktadır. Bu koşullarda olumsuzlukları aşmak, olumsuzlukları önlemek ve bu temel mücadelede yükseltmeye çalışmak öncelikli ve zorunlu bir görev olmaktadır. DİSK'in 7. Genel Kurulu, bu bakımdan, Eylem Birliği Platformundaki örgütler ve sınıf uzlaşmacılığına karşı olan CHP'li kadrolar ve yandaşları için önemli bir sınav olacaktır.

DİSK içindeki sınıf sendikacılığı hareketi, DİSK'in örgüt bütünlüğünü koruma, kendisini bekleyen zor koşullar altındaki mücadelenin gereklerini yerine getirme, kısır çekişmeler yerine özerklikle geçişin olumsuzluklarını aşma görevi ile karşı karşıyadır. Yapılacak ilk iş tasfiyeciliğe ve DİSK'in bütünlüğünü gözetmeyen girişimlere kararlılıkla karşı çıkmak, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm demokratik güçlerin beklentilerini cevaplayacak bir mücadele platformunu kongre düzeyinde tartışmaya açmak ve tartışmaları böylece bir düzeyde sürdürmeye çaba göstermektir. Bu platformda kimi sınıf uzlaşmacılarının keskin sözleriyle eylemleri arasındaki uçurumu ortaya çıkartıp mahkum etmek, hiç de zor olmayacaktır.

Yana şimdiden son derece tehlikeli bazı söylemler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlardan biri, şimdiki DİSK yönetim kadrosunun bir-iki eksiği ile olduğu gibi muhafaza edilmiş şekildedir. Genel Başkanın başka, sendikal tabanı ve saygınlığı olmayan bugünkü DİSK yürütme kurulu üyelerinin yeniden seçilmeye çalışılmasının hiçbir anlamlı gereksesi olamaz. Bugünkü DİSK yöneticileri kendi sendikaları içinden dışlanmış, kimiileri de sendikalarının onur kurulları kararı ile uyuşturmuş çıkarılmıştır. DİSK yönetiminin yeniden bu kişilerin eline verilmesi istenmesi anlamlı iş değildir. Böylece bir tutumda ısrar. Ne DİSK'e ve ne de demokratik güçlere yarar getirir. DİSK'in işçi sınıfımız içinde gidide azalan otoritesinin bütünü ayaklar altına almakta başka bir sonuç veremez.

Diğer bir söylemi ise, Maden-İş, Tekstil, Gıda-İş ve Keramik-İş sendikalarının aйдat borçları nedeniyle Genel Kurul'da temsil

edilemeyeceği yolundadır. Şu anda sayılan 50 bine yaklaşan grevci işçi bu sendikaların üyesidir. Ve grevler ayarlardan beri sürmektedir. Bu sendikaların böylece bir dönemde aйдatlarını ödemeye zorlamak bir yanıyla nesnel olarak sendikaları değil, grevdeki işçileri hedef alan bir anlayış olur. Grevlere yönelik olarak kendi üzerine düşen görevleri bugüne kadar yerine getirmemiş olan DİSK yönetiminin böyle bir uygulamaya yönelmesi burjuvaziye açıkta hizmet sunmaktan başka bir anlam taşımaz. Çünkü en ancak burjuvaziyi sevindirecek söylemler bununla da sınırlı değildir. DİSK "Delege Tesbit Komisyonu"nun bazı sendikaların üye sayılarını işverenlere sorarak saptamaya çalıştığı duyulmaktadır. DİSK'in anlayışı ve örgütsel işleyişi ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan bu tür girişimler, olsa olsa DİSK yöneticilerine soyunan bu tür kişilerin niteliğini belirler.

DİSK'in onuru ve belkemiği olan sendikaların hangi gerekçeyle olursa olsun Genel Kurula sokulmama karar. DİSK'teki bunalımı daha da büyütecek, tasfiyeciliğin yeni biçimleri altında sürmesine neden olacaktır. Böylece bir uygulama DİSK'in geleceğini tehlikeye atmak demektir. DİSK yönetiminin buna hakkı yoktur. Tez elden bu uygulamadan vazgeçilmeli, DİSK yönetiminin direnmesi halinde ise Genel Kurul olaya el koymalı ve anılan sendikaların Genel Kurulda temsil edilmelerini sağlamalıdır.

DİSK içindeki sınıf hareketi bu ilk büyük sınavdan başan ile çıkacaktır. Buna güvenmek ve inanmak işçi sınıfımızın ve tüm demokratik güçlerin hakkıdır. DİSK Genel Kurulu emperyalizme, faşizme, tekelilere ve şovenezme karşı mücadelede yeni bir yizme olacaktır. Buna inanıyoruz. Buna güveniyoruz.

DİSK GENEL KURULU'NA DOĞRU...

İŞÇİ SİNIFININ POLİTİK BİRLİĞİ VE S

İŞÇİ SİNIFININ EKONOMİK VE POLİTİK MÜCADELESİ BİRBİRİNDEN AYRILAMAZ

K. MARX

... İşçi sınıfının politik hareketinin amacı, hiç kuşkusuz, işçi sınıfı için iktidarı fethedilmesidir. Bu yüzden, ekonomik mücadelelerin içinden doğan ilk işçi sınıfı örgütlenmesi belirli bir düzeyde kadar geliştiğinden doğal bir zorunluluktur.

Öte yandan, işçi sınıfının egemen sınıflar karşısına bir sınıf olarak çıkıp onları sıkıttıkları her hareket, açık politik bir harekettir. Örneğin, belirli bir fabrikada, hatta belirli bir sanayi dalında grevler vb., araçlığı ile kapitalisti işçiyi kontrol etmeye zorlama girişimi katkısız ekonomik bir harekettir. Buna karşılık, seviz saatlik işçiyi bu bir kanunu çarptırmak için girişilen her hareket politik bir harekettir. Ve böylece, işçilerin ayrı ayrı ekonomik hareketlerinden her yerde politik bir hareket doğar. Bu hareket, çıkarlarını, genel bir biçimde, zorlayıcı nitelikte genel bir toplumsal gücü içerir biçimde elde etmeyi amaçlayan bir sınıfın hareketidir. Eger, bu hareketler, önceden birliğin örgütlenmiş olmayışına karşı değilse, kendileri de aynı şekilde bu örgütlenmeyi geliştiren araçlardır.

"Bolta" 23 Kasım 1871 tarihli mektup'tan

SENDİKALAR İŞÇİ SİNIFININ SERMAYE KARŞI MÜCADELESİNİN BAŞLIÇA ARACIDIR

P. Engels

İşçiler arasındaki rekabet son bulup, tüm işçiler orta sınıflar kendilerini sömürmelerine müsaade etmemeye karar verdiklerinde müliyet eden gücü son bulacaktır. İşçiler, böylece tek kendilerine alıp satılabilir bir mal gibi davranılmama ve çıkarılmadıkları için, ücretler az ve talep kasınlama, işçilerin pazarlamaları belli bir andaki durumuna bağlı kalmayacaktır. İşçiler kararlarını verip bundan böyle kuzu kuzu alıp satılmaya razı olmayacakları an eder etmez, çağdaş ekonomik-politik düzenin tümü, ücret kanunu ile birlikte yıkılacaktır. İşçiler yalnızca zahmet çekene değil, aynı zamanda düşünen insanlar gibi davranacaklardır, kendilerini meyalardan ve gösterdiklerinden (kapitalizmin) yukarıya sığdırma bağlanmaz denektir. Eğer işçiler sadece kendilerini aralarındaki rekabete yok etmekle yetinip daha öteye gidemeyere, ücret kanununun sonunda yeniden işlemeye başlayacakları gerçektir. Ancak, amaçların bu şekilde anlaşılmaması, günümüz sendikal hareketinin ölümlü olacaktır. sonunda işçiler arasındaki rekabete yeniden canlanmasına yol açacaktır. Böyle bir politika söz konusu değildir. Zorunluluk, sendikaların rekabetini yalnızca bir yönüne değil, tümüne son veremeye itecektir. Bu sonuca ulaşılabilecektir.

"1844'de İşçi Sınıfının Durumu"ndan (1845)"

Tekelci burjuvazi işçi sınıfına ve emekçi kitlelere karşı her alanda yoğun, örgütlü ve sistemli bir saldırı içine girmiş bulunmaktadır. Ekonomik planda, hammadde sorununu çözmek, pazar ve kredi olanaklarını kendi yararına geliştirmek için her olanaklı sonuna kadar kullanıyor. Son AP azınlık hükümetinin aldığı ekonomik içerikli önlemler, tekeli burjuvazinin bir yanda emperyalizme aralarındaki bağı güçlendirirken, öte yanda egemen sınıfların iktidarı içinde kendi konumunu güçlendirmeye sonucunu yaratıyor. Bu ve benzeri önlemlerle, en yaygın deyimle bunalmış yükü işçi ve emekçi sınıflara yüklenmeye çalışılıyor. Hayat pahalılığı, işsizlik geniş emekçi yığınları gün günden kötü duruma sokuyor.

Tekelci burjuvazi diğer taraftan, işçi ve emekçi sınıfların ekonomik-demokratik mücadele araçlarına da el uzatıyor. Bu araçları; sendikaları, kitle örgütlerini, Odaları kapatmak ya da görevlerini yerine getiremez duruma sokmak istiyor. İşçi ve emekçi sınıfları örgütsüz, başbozuk bir konumda tutmak için tüm araçları deniyor.

Tekelci burjuvazi, bütün bunlara paralel olarak kendi sınıf örgütlerini güçlendirmek için tüm olanaklarını seferber ediyor. TÖSIAD, İşverenler Sendikası gibi örgütleri yansırı, tekeli sermaye Odalar Birliği içinde de konumunu güçlendirmeye çalışıyor. Burjuvazinin diğer kesimleri üzerinde denetimini ve baskısını artırıyor. Ekonomik bunalmış yükü altında iflasa sürüklenme tehlikesi ile karşı karşıya bulunan esnaf ve zanaatkar örgütlerinin, kendi güdümünden uzaklaşmasının önüne geçmek istiyor. Kısacası, sermaye cephesinin bütünlüğünü, her ne pahasına olursa olsun korumak perspektifiyle hareket ediyor. "Mülkiyet düşmanı kesimlere karşı birlik" yaygarasını bu kesimler üzerindeki ideolojik denetiminin temelinde oluşturuyor.

Politik planda ise tekeli burjuvazi, faşist bir diktatörlüğün tezgahlanması hedefini başa koyuyor. Kendi has partisi aracılığıyla aldığı baskıcı ve faşizan önlemlerle, çıkardığı yasa tasarılarıyla faşist diktatörlüğün yolunu temizleme hesapları yapıyor. Kısa vadede ise, işçi ve emekçi sınıfların yükselen politik mücadelesinin karşısına, tüm çelişkilerine rağmen burjuva partilerinin politik birliğini dikmek istiyor. Bu durum, kendisini parlamento içinde, gerici başlı yasaların görüşülmesi ve kabul edilmesi sırasında gösterdi. CHP yönetiminin teslimiyetçi tutumu, MSP'nin işçileri yapısı, tekeli burjuvazinin atmaya çalıştığı adımları kolaylaştırıyor.

Bu çok yönlü saldırı ve artan tehlike karşısında, işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerinin örgütlü birleşik hareketini, sermaye cephesinin karşısına dikmek günün yaşımsal görevi durumundadır. Böyle bir göre ise, en başta işçi sınıfının politik ve sendikal birliğinin her alanda pekiştirilmesinden geçer. Bu birliğin önündeki olumsuzlukları aşmak, olumsuzluklara karşı amansız bir mücadele yürütmekten geçer.

Bu hafta toplanacak olan DİSK kongresi, bu koşullarda, çok önemli görevler yüklenmiş bulunmaktadır. Ancak öyle görülüyor ki, DİSK'in karşı karşıya bulunduğu bu tarihsel görev konusunda, DİSK'in yükümlülükleri konusunda, yeterli açıklık sağlanabilmiş değildir. İşçi sınıfının ilerici sendikal örgütü olarak DİSK'in, bir yanda işçi sınıfının politik hareketiyle ilişkileri, öte yanda ise demokrasi cephesi içindeki yeri ve sorumlulukları sorunu önemli bulanık ve yanlış anlayışları barındırıyor.

İŞÇİ SİNIFININ SENDİKAL VE POLİTİK MÜCADELESİ KARŞI KARŞIYA KONULABİLİR Mİ?

Sendikaların, siyasi partiler karşısında örgütsel bağımsızlıklarını korumaları esastır. Bu, sendikaların kendi işlevlerini yerine getirebilmeleri için zorunludur. Çünkü sendikalar, tek bir politik görüşe bağlı işçileri bir araya toplayan örgütler değildir. Sendika yönetiminin bu temel ilkeyi gözden kaçırmaları, tarihte birçok örneği görüldüğü üzere örgüt yapısını darlaştırır, kaçınılmaz olarak kendi sınıfsal görevlerini yerine getiremez duruma düşürür. Bir sendikancın temel görevi, kendi işkolunda yer alan tüm işçileri örgütlemek, kendi çatısı altında bir araya getirmektir. Yanlış algılandığı üzere, bir sendikancın sınıf niteliğinin varlığı, onun politik örgütlerle organik ilişkisi içinde olmasına değil, üyelerinin burjuvazinin sömürü ve tahakkümüne karşı uzlaşmaz mücadeleyle sokmasındadır. Öte yandan, sınıf sendikaları böyle bir görevin, işçi sınıfının tam kuruluşu için mücadele ile de birleştirilmesi gerektiği düşüncesiyle hareket ederler. Çünkü açık bir ki, kendisinin günlük hak alma mücadelesine sınırlanan, işçi sınıfının gerçek kuruluşunu gözden kaçıran, ya da bilinciz olarak kaçırarak sendika yöneticiler, kaçınılmaz olarak, sınıf uzlaşmacısı konumuna sürüklenirler. Tekelci burjuvazi, sendika aristokratları aracılığıyla, sendikaları ve işçilerin mücadelesini düzenin sınırları içinde hapsedmek ister.

Sendikaların, "işçi sınıfının kapitalist sömüründen ve emperyalist tekelinin boyunduruğundan tam kurtuluşu" için önemli bir işlev taşıyor oluşu, onların, kendi örgütsel bağımsızlıklarını ortadan kaldırmamak koşuluyla, işçi sınıfının politik örgütleriyle yakın işbirliği içine girmelerini gerektirir. Ya da bir başka deyişle, sendikaların gerçek görevlerini yerine getirebilmeleri, hatta günlük hak alma mücadelesini de doğru bir hatta yürütmeleri için başlıca koşul, tekeli sermayenin politik iktidarına karşı yürütülen mücadelelerin tam ortasında yer almaktır, sermaye cephesine karşı mücadele içinde olan tüm politik ve mesleki örgütlerle koordineli bir çalışma içine girmektir. Bu yakın ve nesnel nedenlerden kaynaklanan ilişkiyi, örgütsel bağımsızlık adına reddetme ve hatta, işçi sınıfının politik hareketinin üyelerini sendika yönetiminin tasfiyeye kalkışmak, sınıf düşmanının işine yarayan bir tutum almaktan başka bir sonuç vermez.

İşçi sınıfının politik hareketinin üyelerinin sendika yönetimine gelmesi, (ya da sendika yöneticilerinin politik mücadele içinde aktif yer almaları) sendikaların birliğini sarsmaz, tam tersine pekiştirir. Sendikal birliğin sağlanmasının tek koşulu vardır; o da sendika yönetiminin işçilerin taleplerini savunmada doğru bir politika yürütmesidir, üye tabanıyla sıkı bağlarla birbirine bağlı olmasıdır, örgüt içi demokrasinin tüm kurallarının hayata geçirilmesidir ve sınıf uzlaşmacılığına karşı sarsılmaz bir mücadele sürdürülmesidir. Ve böylelikle bir sınıfın anlayışı, sendikal yönetimin, işçi sınıfı partisi ile aralarındaki bağın güçlüğü oranında sağlam temellere oturur.

Sendikaların bir başka ve diğer görevlerini kopmamacasına bağışlamak, onun işçi sınıfı için bir okul olma işlevini üstlenmesidir. Sendikalar içinde yer alarak ve burjuvaziyeye karşı hak alma mücadelesine girerek işçi sınıfı, sınıf düşmanına tanıma olanağı bulur. Sendikal mücadelelerin herbirimi, grev, toplu sözleşme, genel ve dayanışma grevleri vb. proletaryaya zengin deneyler kazandırır. İşçi sınıfı, kendi yaşam koşullarını iyileştirmek için giriştiği her mücadele sonucunda görür ki, burjuvazinin egemenliği son bulmadan, sağlanan ücret artışları ya da sosyal hakların geçicidir, gerçek kurtuluşu sağlamaz. Bu nesnel olarak böyledir. Sendikal mücadele içinde yer alan her işçi, kendiliğinden bu sınıf gerçekleriyle tanışır, bilinçlenir. Ancak, sendikaların okul olma işlevi, işçi sınıfının, sınıf gerçekleriyle kendiliğinden bir biçimde tanışması ile sınırlanmamalıdır. Sendikaların, geleceğin yöneticilerini yetiştirmek, sınıf mücadelesinin, devrimin kadrolarını hazırlamak gibi temel görevleri vardır. Ve bu görevler, işçi sınıfının politik örgütünün, sendikalar içinde etkin ve yönetimi belirleyici konuma yükselmeleri açısından yerine getirilebilir.

SENDİKALAR VE İŞÇİ SİNIFININ BİRLİĞİ

Hangi politik görüşten olursa olsun, hangi milliyetten olursa olsun, dini, felsefi inançları ne olursa olsun tüm işçilerin sınıfsal çıkarları aynıdır. Ve bu ortak çıkarları yüzündedir ki, işçiler sendikalar içinde birleşirler, sermayeye karşı ortak mücadele içine girerler. İşçilerin tek tek hiçbir şey, ama birleşiklerinde her şey oldukları deneylerle kanıtlanmıştır. Ve sendikalar, bu yüzden nesnel bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmış, işçilerin örgütlenmeleri, ortak çıkarları nedeniyle biraraya geldikleri birlikler görünümü taşımışlardır.

Böyle olmakla birlikte, bugün ülkemizde ve çeşitli kapitalist ülkelerde sendikal hareket içinde bölünmeler olduğu da bir gerçektir. Aynı işkolunda ve ülke çapında birden fazla federasyonun varlığı ile somutlanıyor. Bunun nedeni nedir?

Burjuvazi, elindeki güçlü araçlarla ve zengin olanaklarıyla ideolojik ve politik çözümleri, değer yargılarını işçi sınıfı

SENDİKALAR

■ h. bulut

arasında yaşatabiliyor. İşçi sınıfının yaşam koşulları diğer kesimlere göre daha iyi olan kesimlerini kendine bağlayabiliyor. Öte yandan proletarleşen kır ve kent emekçileri işçi sınıfına kendi sınıfsal değerlerini taşıyorlar. Bu kesimler aracılığıyla burjuvazi kendi ideolojisini işçiler arasında yaygınlaştırabiliyor. "İşçi aristokrasisi" olarak adlandırılan kesimler, sendikal örgütlenmeler içinde, burjuvazinin doğrudan ya da dolaylı yardımlarıyla etkin konumlara yükselebiliyor. Sınıf uzlaşmacılığının ve reformizminin işçi sınıfına musallat olmasının altında yatan temel etkenler bunlar. Sendikalar içinde, bu yüzden sınıf uzlaşmacılığı ile, reformizm ile, bilimsel sosyalist işçiler arasında keskin bir mücadele süregelmiştir. Sınıf uzlaşmacıları, yönetiminde buldukları sendikalarda, bilimsel sosyalistlere karşı alabildiğine saldırgan ve gerici bir tutum içine kolaylıkla girebiliyorlar. Bu tutum, bilimsel sosyalistlerin sendikalardan atılmasına kadar varabiliyor.

Buna karşılık bilimsel sosyalistler, sınıf uzlaşmacılarının etkin oldukları sendikalarda da çalışmayı vâzeçilmemiş bir görev olarak görmektedirler. Onlar için "İşçilerin nerede buldukları" önemlidir.

PROLETARYANIN GELİŞMESİ, SENDİKALARIN İŞÇİ SINIFI PARTİSİ İLE BİRLİKTE ÇALIŞMASINDAN BAŞKA TÜRLÜ OLMAMISDIR

V.İ. LENİN

Kapitalizmin gelişmesinin başlangıcında sendikalar, işçilerin dağılımından ve cehaletlerinden bir sınıf gelişmesinin başlangıcında bir sınıf olarak işçi sınıfının çok büyük bir gelişmesi anlamına geliyordu. Proletarlerin sınıf birleşmesinin en yüksek biçimi, proletaryanın devrimci partisi (önderleri sınıfı ve yığınları bir bütün halinde, ayrılmaz bir şey halinde birleştirmeyi öğrenmediği sürece bu adı hakketmemiş parti) oluşmaya başladığı zaman, sendikalar zorunlu olarak belli gerici özellikler, helâ bir loncasal sınırlılık, aynasal ilgisizlik yolunda helâ bir eğilim, belli bir durgunluk hali vb. göstermeye başladılar. Ama dünyanın hiçbir yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikalar yoluyla olduğundan başka türlü, sendikaların işçi sınıfının partisi ile birlikte çalışması yoluyla olduğundan başka türlü olmamış ve olamamıştır.

"Sol" Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı'ndan

İşçilerin örgütlü buldukları sendikalar da çalışarak bilimsel sosyalistler, gerici, sınıf uzlaşmacısı sendika yönetimlerine karşı mücadele edebilirler, kendilerine yandaş kazanabilirler, doğru politik önderliğin yönetime hakim kılınmasının olanaklarını yaratabilirler. Bu yüzden bilimsel sosyalistler, sendikal mücadeleyi işçi sınıfının parçalanması, ayrı ayrı sendikalarda örgütlenmesi değil, birliğin gerçekleştirilmesi temeline oturtuyorlar.

Öte yandan bilimsel sosyalistler, sendikal mücadelede sekter, dar, anarko-sindikalist eğilimlere karşı da kararlı bir mücadele içinde yer alıyorlar. Sınıf uzlaşmacılarının, gericilerin baskısından ötürü yalınlığa düşen ve bu yüzden ayrı sendikal örgütlenmeler içine giren kişilerin açmazları, bilimsel sosyalistler tarafından ortaya konuyor. Onlar, anarko-sindikalizm sapmasının işçi sınıfına verdiği zararları açığa çıkarıyorlar. Sendikaların sınıf niteliğini tek yanlı abartıp, sonuçta tasfiyeciliğe, kendi görüşleri dışındakilere hayat hakkı tanımanaya varan anarko-sindikalizm, işçi sınıfının mücadelesine büyük darbe vuruyor. Bilimsel sosyalistler, reformizmin, sınıf uzlaşmacılığının ve anarko-sindikalizmin son tabahide, sendikaların birliğine zarar verdiklerini, ve görevlerini yerine getiremez duruma soktuklarını açıklıyorlar. Her ikisinin de, "en ivedi, en önemli eylemi, yani işçileri geniş, güçlü, iyi işleyen ve her durumda iyi işlemesini bilen örgütler halinde, sınıf mücadelesinin ruhu içine işlemiş, amaçlarının açık seçik bilincinde ve gerçek Marksist anlayışla eğitilmiş örgütler halinde birleştirme işini" frenlediklerini söylüyorlar.

Bilimsel sosyalistler, aynı işkolunda birden fazla konfederasyonun varlığının olumsuz sonuçlarına işaret ediyorlar. Bu ayrılığın giderilebilmesinin temel yolunu, somut sorunlar ve güncel, yaşamsal görevler etrafında, sendikaların birliğinin sağlanmasından geçtiğini vurguluyorlar. Sendikal eylem birliğine sudan gerekçelerle karşı çıkan gericilerin ve reformistlerin, burjuvazi karşısında işçi sınıfının birliğini engellemek için çalışarak ihanet cephesinde yer aldıklarını açıklıyorlar. Elbette, sendikalar arasında eylem birliğinin savunurken bilimsel sosyalistler, ortak eylemlerde karşılıklı güven, saygı ve eşitlik anlayışının hakim kılınmasını şart koşuyorlar. Ortak eylemlerin, işçi sınıfının ortak çıkarlarına ters düşmeyen talepler etrafında yükseltilmesine özen gösteriyorlar.

SENDİKAL BİRLİĞİN GÜVENCESİ, İŞÇİ SINIFININ POLİTİK BİRLİĞİDİR

İşçi sınıfının sendikal birliğinin sağlanması için çeşitli sendikalar arasında eylem birliği içi kuşkusuz büyük

önem taşımaktadır. Ancak, bunun kadar önemli bir sorun daha vardır ki, o da tek tek sendikaların kendi içinde sarsılmaz birliğin gerçekleştirilmesidir. Bölgesine bir birliğin olabilmeye kadar, sendikalar sermayenin ve gericiğin saldırısına göğüs gerebilirler, üyelerini aktif eylem için

sokabilirler. Sendika içi birliğin temel güvencesi ise, güçlü ve doğru bir önderliğin yönetim görevini üstlenmesidir. Kendi içinde bütünlüğü olmayan, üye tabanıyla bağları kopuk, sermayenin saldırıları karşısında kararsız bir yönetimin sendika içi birliği sağlayabileceği düşünülemez. Sendikalar içinde, farklı politik partilere ya da görüşlere sahip işçilerin varlığı doğaldır. Bunların yönetime gelmek için mücadele etmeleri de, Esas sorun, bu mücadelede sendikal birliği zaafa uğratmayacak biçimde zeliştirmektir.

Bilimsel sosyalistler, uzlaşmacılığa ve anarko-sindikalizme karşı mücadeleyi bir an bile gözden kaçırmaksızın, sendikal birliğin gerçekleştirilmesi için çalışıyorlar. Ancak, sendikal birlik adına, ilkesizliğe düşmüyorlar. Sınıf mücadelesi temeline dayanan ve sendika içi demokrasinin gereklerine gölge düşürmeyen birliklere evet diyorlar.

DİSK KONGRESİ: DAHA GÜÇLÜ - DAHA ETKİN BİR ÖRGÜT YAPISI İÇİN EYLEM BİRLİĞİ!

DİSK kongresine giderken bu gerçekleri gözünde tutmak gerekiyor. Bu gerçeklerden yola çıkmak gerekiyor. Sadece bilimsel sosyalistler için değil, işçi sınıfını sırtı yapan temel nitelikleri gözardı etmeyen, emperyalizme, faşizme, tekellere ve sövenime karşı olan tüm sınıf güçleri bu gerçekleri göz önüne almak ve ona göre mücadele perspektifi çizmek zorunda. DİSK'in birliği bu temeller üzerinde yükseltilir. Bu temellerde gelişip güçlenebilir. Dahası, işçi sınıfının eylem birliği bu temeller üzerinde yükseltilir.

Bunlar elbette bilimsel sosyalist hareketin öngörüleridir. Ama sadece bilimsel sosyalist hareketin öngörüleridir değil, yaşamın dayattığı gerçeklerin doğru bilimsel sonuçlarıdır.

DİSK 7. Genel Kurulu'ndan işçi sınıfı, eylem birliği hedefleri ve bu eylem birliğini yaşama geçirecek yetenekte bilinçte ve kararlılıkta bir yönetim gözetiyor. Bu salt işçi sınıfının talebi ve beklentisi de değil. Tüm demokratik güçlerin talebi ve beklentisi.

İşçi sınıfımız, 100 yıllık ekonomik-demokratik ve 60 yıllık politik mücadeleyle bu beklentilerini yerine getirebilecek güç ve yetenektir. Sınıf uzlaşmacılarının ve anarkosindikalist eğilimlerin olumsuz koşullarına karşın, DİSK 7. Genel Kurulu bu beklentilere yanıt vermek ve beklentilere dayalı bir yönetim oluşturmak görevi ile karşı karşıyadır. Bu görevin yerine getirilmesine olan güven ise, işçi sınıfına olan güvendir. Sosyalizme olan güvendir.

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL BİRLİĞİNİ GÜÇLENDİRMEK EN İVEDİ GÖREVDİR

İşçi sınıfının sendikal birliği, faşizme karşı etkin mücadele verilmesinde çok önemli bir özen unsurdur. İşçi sınıfının eylem birliği ne ölçüde gelişirse, işçi sınıfının cephe hareketini örgütlemeye ve önderlik etme yetkinliği o ölçüde artar. Günümüzde işyerlerinde, işkolalarında ülkemiz bünyesinde iş eylem birliğinin nesnel olanakları hızla oluşmaktadır. Bu nesnel durumu saptamak, bu iş eylem birliğini unsurlarını, onu oluşturan özü bilince çıkarmak, söz konusu süreci daha da hızlandırmaktır. Kitlelerin somut ve müddelenen gereklilikleriyle uyumlu özem ve taleplerini gerçekleştirerek, faşizme karşı durup onu püskürtmek için bir araya gelmek, safları sıklaştırmak, anlaşmalar yapmak, örgütlenmek günün görevidir. Bu gerçek iyi kavranmalı, bu öz, daha açık bir şekilde ortaya konulmalıdır. İşçi sınıfının sendikal hareketinde birliği güçlendirme görevimiz zaman kaybedilmemesini gerekli kılmaktadır.

(Tek Parti Tek Cephe, s. 79)

5 kıtadan haberler

GÜNEY AFRIKA'DA ÖZGÜRLÜK ATEŞİ VE EMPERYALİST OYUNLAR

Kara Afrika, engellenemez biçimde, adım adım bağımsızlığını kazanıyor; ve her bağımsızlıktan sonra emperyalizm, uluslararası tekel ve yardımları bir tokat daha yiyorlar. Bundan çok değil 25-30 yıl önce bütünüyle "beyaz emperyalizmine" açık tutulan Kara Afrika, Cezayir'e başlayan bağımsızlık savaşlarını ardarda sürdürerek günümüzde emperyalizmi — bazı işbirlikçi yönetimlerin dışında — anaranın ta güney ucuna dek sürüp sıkıştırmıştır.

Bütün bu ypratıcı savaşlar sırasında gözlenen bir tek olgu vardır: sosyalist ülkeler, sürekli olarak ilerici güçlerin yanında olur, onları fiilen desteklerken; emperyalistler de sürekli olarak işbirlikçi ve gerici güçlerin arındıkları yerlerini almışlardır. Ama sonuç hiçbir zaman değişmemiş ve zafer Cezayir'den Tunus'a; Kongo'dan Mozambik'e ve Angola'dan Zimbabve'ye dek bağımsızlıktan, ulusal onurdan yana olanlara gümüşür.

Şimdi anaranın en güneyinde, Güney Afrika'da aynı savaşımın kıvılcımları parlamaktadır. Bundan 4 yıl önce küçük bir kasabada, Soweto'da atılan tohumlar yeşermekte ve sağlıklı biçimde, geleceğe güvenle bakarak büyümektedirler.

Emperyalizm Kara Afrika'nın özgürlük ateşini söndüremeyecektir

Güney Afrika'nın ırkı beyaz yönetimi, simdi k yalnızca yerel sayılmaları boğuşuyor gibidir; üstelik, emperyalistler azucleri Birleşmiş Milletler çatısı altındaki göstermelik konuşmalarında, bu ülkedeki çark dışı, akıl dışı ve insanlık dışı yönetime karşı yapılmış uygulamakta kararlı olduklarını (!) söylemek zorunda kalmaktadırlar.

Oysa, bir avuç beyazın milyonlarca siyahı engelenen olduğu Güney Afrika'nın uluslararası tekellerle, silah fabrikaları ve bunları besleyen emperyalizmle ilişkisi çok daha karmaşıktır. Bu yüzden, Güney Afrika'nın egemenliğini ve bağımsızlığını kazanması çok zor olacak, çok zaman alacak ve bu uğurda çok kan akacaktır.

Çünkü, Güney Afrika bugün dünyanın en büyük altın üreticisi seralamasında Sovyetler Birliği ile yarışmaktadır; dahası, Güney Afrika, emperyalizmin silahlanma yarışında, atom bombası ve diğer bazı silahların yapımı için yaşamsal madde olan uranyum bakımından da aklı gelmeyecek denli zengindir. İşte bu yüzden, içerdeki çatışmanın boyutları ne denli büyük büyüsün, ne denli siyah insanın kanı dökülürse dökülsün, emperyalizm, elindeki bu "bulunmaz nimet" kolay kolay kaçırmaya yanaşmayacaktır. Ne var ki Güney Afrika'daki kara insanların özgürlük ve egemenlik ateşleri, kendi kanlarıyla; emperyalizmin çabalayışı altın ve uranyumla beslenmektedir ve kan parayı boğacaktır.

ATEŞLE OYNANIYOR

Pravda, ABD'nin Hava Kuvvetleri komanda merkezinde, ola bir Sovyet füze saldırısına karşı yanlış alarm verilmesi, ateşle oynamak şeklinde nitelendirildi. İnsanlık tehdit eden bu çok güçlü nükleer füze tehlikesinin ne kadar büyük bir potansiyele olduğu böylece bir kez daha akullara geldi.

Pravda, uğrunuz yanlışlar karşısında gerçek bir koruma sadece atom silahlanmasının sürülendirilmesi, her tür atom silahının üreti-

minden vazgeçilmesi ve tam anlamıyla ortadan kaldırılmasına kadar varlıklarının azaltılmasıyla sağlanabilir.

Sovyet haber ajansı TASS, stratejik atom silahlarını hareket geçiren Amerikan bilgisayarının hatasını neredeyse bir atom savaş açılmasına neden olacağına dikkat çekiyor. TASS'ın yorumunda daha sonra demokratik kamununun ilgisi kudemeleni, cr ya da geç, tesadüflerin dünya çapında bir trajediye yol açabileceği konusunda uyarılıyordur.

SSCB AFGANİSTAN'DA YÜKSEK OKULLAR İNŞA EDİYOR

Kabil'deki oto-teknik okulunda ülkenin değişik bölgelerinden gelen bin Afganlı genç öğrenim görüyor. 1973'te yapılan teknik okul, Sovyetler Birliği'nin bir armağanı.

Sovyetler Birliği tarafından kurulan bir başka enstitü de Demokratik Afgan Cumhuriyeti'nin kuzeyinde, petrol rafinerilerinin bulunduğu Masari-Sharif'te madencilik ve petrol teknik okulları. İki işletmeler için anadul uzman yetiştirilmesini ülkenin ekonomik gelişmesi için çok yararlı bir hizmet. Şu anda iki bin kişiye eğitim veren Kabil'deki politikenin bir armağanı.

EMPERYALİZMİN OLİMPİYAT «OYUNLARI»

BELGELER KONUSUYOR

● coşkun kar

Geçen sayımızda başladığımız E ERYALİZMİN OLİMPİYAT «OYUNLARI»'nu teşhir derlememiz bu hafta da sürdürüyoruz.

Spor ve Olimpiyat alanında emperyalizmin, Sovyetler Birliği'ni ve diğer sosyalist ülkeleri dışlama çabaları, daha önce de belirttikimiz gibi, yeni değil. Bu konuyu kısa örneklerle açmaktayız.

ABD'deki İllinois Devlet Üniversitesi'nin bodrumlarında, eski Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı Avery Brundage'nin armağan ettiği bir arşiv vardır. Bu arşiv, görülebilir, ancak salbinin ya da varilerinin izni olmadan açıklanamayan binlerce mektubu içermektedir. Bu mektuplardan biri çok ilginç bir belge niteliğindedir.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi 4 Haziran 1962 günü Moskova'da toplantıya çağırılmıştır. UOK'nin Federal Alman üyesi, bunun üzerine 1961 Kasım'ında Komite başkanı yukarıda sözü ettiğimiz mektubu gönderir ve Komite toplantısının Moskova'dan başka bir yere alınmasını ister. Ortaya sürülen gerekçeler ise tümüyle politik bir içerik taşımakta ve bugünkü "boykot" girişiminin gerekçelerini büyük bir benzerlik göstermektedir. Komite başkanı, bu mektuba verdiği yanıtta, toplantının Moskova'da yapılmasını kararlaştırabileceğini, ancak böyle bir karar alırsa, bunun sonuçlarını düşünmek gerektiğini bildirir ve bu dileği geri çevirir.

Toplantı Moskova'da yapılır ve bu mektubu gönderen Federal Alman üye "hastalık" nedeniyle toplantıya katılmaz. Bu "hastalık" bugün de sık sık karşılaştığımız hastalığın aynısıdır: Afrikaminizm, antisovyetizm hastalığı, barış ve insanlık düşmanlığı. Bugün de emperyalizm bu hastalıkların pençesinde kıvrıyor, inim inim iniyor, ateşler içinde yanıyor. "Boykot" çılgınlıkları bu hastalığın zavallı çarpınlarıdır.

MOSKOVA OLİMPİYATLARINA KARŞI İLK «PROTESTOLAR»

Olimpiyatların Moskova'da yapılmasına karşı çıkılması, Afganistan olaylarıyla ve bu yıl başlamış değildir. Emperyalizm, Moskova Olimpiyatlarının engellenmesi için önce çeşitli ülkelerdeki kukullarını harekete geçirdi: Örneğin Moskova Olimpiyatları'na karşı sesini ilk yükselten, halk katili faşist celtail Pinocet'in Şili'si oldu. Fransız Basın Ajansı AFP 2 Eylül 1976'da geçtiği şu habere bakalım:

"Şili Ulusal Olimpiyat Komitesi İkinci Başkanı Sergio Santander, Sovyetler Birliği'nin sporu da genel olarak yetersiz kadar garanti etmemesi nedeniyle, ülkesinin 1980 Olimpiyatları'nın Moskova'da yapılmasını protesto edeceğini açıkladı."

Montreal Olimpiyatlarından sonra ABD'de de sinirli bir hava esmeye başlamıştı. İşte 15 Ocak 1977'de "Washington Post"ün yazdığıları:

"Sanki Olimpiyat oyunları Amerikan ulusal mekanizması için bir yitilme gibi görünüyor. Ne kadar acıdır ki, Doğu Almanlar 10 ve Sovyetler 17 altın madalya aldılar. Amerikalılar sadece 31 altın madalya ile yetinmişlerdir. Eğer atletizmci, yabancılara ve huçuk ülkelerinden daha huçuk ağırlığı sahip olduklarını gorselerdi, ne derlerdi!"

man emperyalizminin kendi yarı organları ele vermektedir.

Federal Alman basınında "Olimpiyatların boykot edilmesi"ne ilişkin ilk yazılar 1977 yılında, yarı Afganistan'da bırakın Sovyet "işgalini" daha Taraki önderliğindeki Nisan Devrimi bile yapılmadan görülmeye başlar. O zaman ortaya konan gerekçe ise, şimdikinden biraz daha değişik. Aşağıdaki sözler, ünlü Batı Alman gazetesi "Frankfurter Allgemeine"nin 22 Kasım 1977 tarihli sayısında yer almıştır:

"Free Europe" ve "Radio Liberty" radyolarının oyunlardan haber geçmelerine izin verilmemesi nedeniyle 1980 Moskova Olimpiyat Oyunularının boykot edilmesi istendi."

Bu isteği öne sürülen kim olduklarına bakalım: Bu, Aşağı Saksonya Gençlik Birliği adlı birçok nazi kalıntısı içinde barındırın bir örgüttü. Bu isteğinin gerekçesi de şu: "Çünkü bu iki radyonun yayınlarına izin verilmemesi Olimpiyat oyunlarının ruhuna aykırıdır."

Sözü edilen radyo istasyonları, 1948 yılında "antikomünist haçlı seferinin" bir parçası olarak Amerikalılar tarafından finanse edilmiştir. Yayınların Federal Almanya'nın Münih kentinde yapıldığı söyleniyordu ve her iki radyo, ne FAC ne de ABD muhabirlerinin ücretlerini ödemesi istlenmediği için 1976 Innsbruck Kış Olimpiyatlarını yayınlamamışlardı. Bu, o zaman hiç de "boykot" konusuna yapılmamıştı. Ama gerekçe değil, niyet önemliydi ve Nazi kalıntıları bu "niyet"lerini böyle sudan gerekçelerle de ortaya koyabiliyorlardı.

(Devam edecek)

OLİMPİYATLARA KATILMAMA KARARI DANIŞTAY'DA

Sporun uluslar ve halklar arasında barış, dostluk ve kardeşliğin simgesi olduğu savunulan sporcular ve onların kitle örgütü Amatör Sporcular Derneği, hükümetin aldığı Olimpiyatlara katılmama kararına karşı kampanya açtılar.

ASD Genel Merkezi'nden alınan bilgiye göre Moskova Olimpiyat Oyunularının tanıtılması, emperyalizmin soğuk savaş kıskırtıcılığı politikasının sergilenmesi, hükümetin aldığı kararın yeniden gözden geçirilmesini sağlamaya yönelik kampanya Olimpiyat Oyunularının bitiş tarihi olan 2 Ağustos'a dek sürecek.

Kampanyanın ilk haftasında Ankara'da çeşitli yüksek okullarda Olimpiyatları tanıtın, sporun sosyalist toplumdaki yerini gösteren fotoğraf sergileri açıldı. Ayrıca sosyalist ülkelerde kitlese sporgösterilerini konu alan filmler gösterildi. Moskova Olimpiyat Oyunularının konu alan çok sayıda kitaplık dağıtıldı. Hükümetin ve Ulusal Olimpiyat Komitesi'nin aldığı katılmama kararına karşı açılan imza kampanyasına katılmı ulmanın çok üzerinde oldu. Toplanan imzalar Olimpiyat Oyunularına katılmaya hak kazanan ulusal sporcular tarafından Başbakan'a verilecek.

Moskova Olimpiyat Oyunları amblemi ve oyunların sembolü Mışa'nın yer aldığı rozetler, tişörtler sporcular ve sporseverler tarafından kapışılıyor.

Kampanyanın en önemli çalışması şüphesiz hükümetin aldığı katılmama kararının iptali için Danıştay'da geçitimiz gindere iptal davası açıldı. Politik yanı sıra derece önemli olan iptal davasının kazanılması halinde, Türkiye spor tarihinde ilk kez sporcular yönetim tarafından gaspedilen bir haklarını geri alacaklar.

VİYANA FORUMU... ULUSLARARASI SİLAHSIZLANMA VE DETANT İÇİN DİYALOG

Uluslararası Barış Güçlerinin İşbirliği Forumunun, Avusturya Barış İçin Mücadele Koordinasyon Komitesi ile birlikte düzenlediği, "Uluslararası Silahsızlanma ve Detant için Diyalog Uluslararası Forumu" 26-28 Mayıs tarihleri arasında Viyana'da toplandı. Forum - partiler, barış hareketleri, dinsel gruplar ve diğer örgütler adına - 62 temsilci katıldı.

Toplantıya katılanlar, dünyadaki son gelişmelerden, silahlanma yarışının hızlanma eğilimi göstermesinden, bölgesel gerginliklerin artmasından ve bölgesel sıcak savaşlara dönüşmesinden vb. duydukları kaygıyı dile getirdiler. Toplantıda, İran ve Afganistan olayları, Orta Amerika ve Karibelerde emperyalizmin baskı ve tahakkümünün artması, Basra Körfezi ve Hint Okyanusu'nda gerilimin yükselmesi, "soğuk savaş" kıskırıcılığının körtüklenmesi gibi sorunlar ele alındı. ABD tarafından geciktirilen SALT II Antlaşmasının biran öde imzalanması için gerekli girişimlerin yapılması kararlaştırıldı.

Polonya Birleşik İşçi Partisi temsilcisi, toplantıda yaptığı konuşmada, Nisan ayının sonlarında Paris'te bir araya gelen, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin, barış ve silahsızlanma konularına ilişkin aldıkları kararları açıkladı. Toplantıya katılanlar, Paris toplantısının ilgili kararlarını büyük bir coşku ve memnuniyetle karşıladılar. Komünist ve İşçi Partilerince hazırlanan ve toplantıya iletilen kararlar, Viyana toplantısına katılanlarca forumda alınacak kararların çıkış noktası olarak kabul gördü.

Toplantı sonunda, katılanların görüşbirliğine vardıkları konular ve kararlar kamuoyuna açıklandı. Açıklanan konular şu başlıklar altında toplanabilir:

"- Orta menzilli füzelerin karşılıklı olarak azaltılması için görüşmelerin başlatılması ve Avrupa ya yeni nükleer füze yerleştirme kararlarının askıya alınması;

- Salt II anlaşmasının onaylanması;

- Stratejik silahların sınırlandırılması ve azaltılması yönünde yeni görüşmelerin ve anlaşmaların yapılması;

- Orta Avrupa'da ordu birliklerinin ve silahların azaltılması görüşmelerinin başlatılması sonucunun sağlanması;

- Nükleer silah denemelerinin yasaklanması,

- Nükleer silahların arındırılmış bölgelerin kurulması;

- Kimyasal silahların yasaklanması ve mevcut silahların yok edilmesi için bir anlaşmaya varılması;

- Nükleer silahlara sahip bütün ülkelerin, nükleer silah sahibi olmayan ve topraklarında nükleer silah bulunmayan ülkelere karşı, nükleer silah kullanmama konusunda garanti vermesi.

Öte yandan, Forumda temsil edilen Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs parti temsilcileri adına toplantıya sunulan ortak bildiri, sıcak bir hava yarattı. Bildiri, Kıbrıs'ın tam bağımsız, egemen, toprak bütünlüğü sağlanmış, bağılantısız, topraklarından tüm yabancı askerlerin çekildiği ve üstünlük kaldırıldığı bir statüye kavuşturulmasını öngörüyor ve Birleşmiş Milletler kararlarının ivedilikle uygulanması isteniyordu.

Viyana Forumu, bütün ülkelerin bütün partilerine, 1981'de toplanacak olan Silahsızlanma ve Yumuşama için Diyalog - Dünya Konferansı'nın hazırlıklarına katılmaları için yayınladığı bir çağrı ile son buldu.

Viyana toplantısına, Türkiye'den Barış Komitesi Başkanlık Divanı üyesi Yavuz Çizmeçi ve Tektaş Ağaoglu katıldı.

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu üyesi Yavuz Çizmeçi'nin yaptığı konuşmanın bir özeti yayınlıyoruz:

Yavuz Çizmeçi:

ORTADOĞU'DA BARIŞ !

"Barışsever Dostlar,

1980'e birlikte başlayan savaş kıskırıcılığı politikasının en sıcak yaşadığı bölgelerden biri olan Ortadoğu'nun bir ülkesi Türkiye'den gelecek sizlere sesleniyor. Silahsızlanma ve Yumuşama yolunda önemli bir yeri olan toplantımızın gündemine Türkiye'deki faşist tiranlığı getirmeye istiyoruz. Son derece özgül bir konu gibi görünen Türkiye'deki faşist tiranlığı, Türkiye'de ve Ortadoğu'da barış güçlerini yakından ilgilendiren bir boyuta ulaşmıştır. Çünkü ABD emperyalizminin Ortadoğu için yazdığı senaryonun bir parçası olarak Türkiye'de tiranlık faşizm Türkiye'de ve Ortadoğu'da barış güçlerini tehdit eder bir noktaya gelmiştir. Bu gelişme bölgede olduğu gibi Avrupa'da ve dünyada da barışı tehdit eder niteliktedir.

"Türkiye'nin ABD emperyalizmi bakımından önemli bir rolü olma özelliği artmıştır. Özellikle Afganistan'daki ve İran'daki gelişmelerden sonra bu özellik pekişmiştir. Bu özelliğe uygun olarak ABD ve Türkiye arasında yeni ikili anlaşmalar gündeme gelmektedir. SIA anlaşması bunun en son örneğidir. Bu anlaşma ABD'nin Türkiye'deki işleri yeniden ABD'nin hizmetine verilmekte, bu işleri Türkiye ve Ortadoğu halkları için tehdit edici özelliktedir. Türkiye. Ege'de ve

Ortadoğu'da bir nükleer mezarlık olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

"Türkiye barış güçleri bu tehdit karşı durmaktadır.

"ABD emperyalizminin ulusal bağımsızlığı tehdit edici müdahaleleri ile, işçi sınıfı ve emekçi halk üzerindeki ekonomik baskılar, faşist saldırılar ve antidemokratik yeni düzenlemeler bir arada gelişmektedir. Türkiye oldukça gergin bir ortam içindedir. Her gün en azından on yurtaş siyasal cinayetlerde yaşamını yitirmektedir. Yüzlerce işçence görmektedir. Onbinlerce ılerici, demokrat, barışsever haphaneleri doldurmaktadır. Demokratik kitle örgütlerinin çoğu kapatılmış, özgürlükler kısıtlanmıştır.

"Türkiye demokrasi güçleri bu gelişmelere karşı uyanık bulunmakta, örgütlü birleşik mücadeleleri örmeye çalışmaktadır.

"Barışsever dostlar,

"Fajizme karşı demokrasi mücadelesi ile savaş kıskırıcılığına karşı barış mücadelesinin aralarında güçlü bağ hepimizden mamuludur. Bu mücadelenin uluslararası dayanışmaya olan ihtiyacı da ortadadır. Türkiye'de faşizme ve savaş hundağcısi politibaya karşı direnen barış ve demokrasi güçleri bu dayanışmanın gelişeceği inancıyla hepimizi seklamaktadır."

DEĞİŞEN DÜNYA

DEMİREL'İN TESLİMİYETÇİ ANTİ DETANT POLİTİKASINA HAYIR

ÜLKEMİZ için olduğu gibi tüm dünya için de yaşamaal önemde olan kimi temel sorun, iç siyasal tartışmalarla, Dünya Kupası maçlarının hay hünyada gözardı edilmiş benzemektedir. Oysa kısr döngüsel iç siyasal tartışmaların, ülkeyi bir uçtan öbürüne sararak artık kıyım boyutlarına varan aşkale cınayelerin, gün geçtikçe daha da batığı saflanıp başbozuk ve teslimiyetçi ekonominin temel nedenleri, her şeyden çok, bile isteye gözardı edilmeye çalışılan bu temel sorunlarla ilgili.

DEMİREL'in azınlık iktidarının ülkeyi dış politikada getirdiği nokta, çoklarının sandığından daha vahimdir. O kadar ki, ülkede kötuve, yozlaşmaya, kokuşmaya giden ne varsa, onu bu çarpık politikanın ürünü saymak mümkündür. Demirel ve onun içte ve dışta destekçilerinin, haklarına gittikçe daha büyük ölçüde sahip çıkmaya başlayan geniş kitlelerin istemlerini bütünüyle durduramassalar bile, ancak ülke yaşamının her alanında istikrarlılık yaratarak, temel hakları iyice kısıtlayarak frenleyebilecekleri inancında birleştikleri ve bu planlarını sistematik bir biçimde uyguladıkları artık iyice su üstüne çıkmış bulunmaktadır. ABD emperyalizminin hemen tüm hegemonyası alanında uygulamaya giriştiği bu bunalım ve gerilim politikasının somut kamları, yaratılan ve körtüklenen terör yangınından yanısıra ve kaçınılmaz ona koşturarak bemsenen teslimiyetçi dış ilişkilerde en açık biçimiyle görülmektedir.

Demirel'in azınlık iktidarı, yedi ay gibi nispeten kısa sayılabilecek bir sürede, dış politikada o güne kadar hiçbir güçlü iktidarı yapıyaya cesaret edemediği ölçüde geri adımlar atmış, ilkenin Cumhuriyetin kurulduğundan bu yana ilkeleşen geleneksel dış politikasını barışçı çizgisinden bütünüyle sapmıştır.

12 Aralık 1979'da Brüksel'de toplanan NATO konseyinde ABD'nin Avrupa'nın kimi mütefiklerinin topraklarına yeni nükleer silahlar yerleştirilmesini öngören, detantu hançerleme politikasına coşkuyla sahip çıkan odur, ABD'nin saldırıdan politikası doğrultusunda İran'a karşı düşmanca tavır takınan, Afganistan olayı bahanesiyle bölgede gerilim yaratmaya kalkışanlarla ele ele savaş kıskırıcılığına yeltenen odur. Ülkeyi, yakın geçmişteki ambargo belası unutmus görünerek, yeniden ekonominin, savunmasıyla ABD'ye kayıtar şartız bağımlı kılan odur. Lüksbençer gibi küçükük bir ülkeden gelecek 1 milyar dolara bile avuç açacak kadar azınacak durumlara dışarıdan ekonomisine balmaksızın, akıldınaz bir sorumsuzlukla, sosyalist dünyaya ile olan sağlığı ve güvenilir ekonomik ilişkilerini kısıtlayıcı önlemler alan, üstüne pek vazife imiş gibi, ülkenin dış politikasını olimpiyat katılı Carter'ın seçim manevralarına takarak, teslimiyetçiliği spora dek bulandıran, emperyalizme içli-dışlı ilişkilerle gerekerek ülkenin 3. Dünya ve Sosyalist ülkeler topluluğuna nezdindeki saygınlığını bovardaca tüketen yine odur.

ÜLKEMİZ iktidarının, ülkemizi ABD'nin detanta karşı açtığı cihadın ön safına iten teslimiyetçi dış politikasının, dünya politik konjonktürünün son dercede tehlikeli bir evresine rasmaları ise ayrı bir endişe konusudur. Gerçekten de Demirel iktidarı, anti-detant politikasını benimsiyor uygulamaya giriştiği şu sırada, dünya politik konjonktürü, barış açısından, son dercede tehlikeli bir evrenin eşiğine gelip dayanmaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre Sorunları direktörü Mustafa Kemal Tolba'nın "1980'de Çevre'nin Durumu" ile ilgili yıllık rapor, ABD'nin baslatmaya veltendiği, Demirel iktidarının da coşkuyla sahip çıktığı "soğuk savaş" konusunda tüyler ürpertici bilgiler vermektedir. Dünya ülkelen silahlanma yarışının gıyaya kuşuysa her 60 saniyede tam bir milyon dolar baka etmektedir. Her yıl yokolup giden ormanların yüzölçümü 6 milyon hektara dayanmaktadır. Her dört çocuktan biri aç, susuz, okumasız, sağlıklı bismetsiz ve lacsızdır. Dünya nüfusunun %40'ına varan 15 milyar insan gerekli sağlık bismetsizlerinden yoksundur. Az beslenen, açlığını sınırında olanların sayıları 570 milyon düzeyindedir. 3 milyar insan ise içme suyu bile yoktur.

TOLBA raporu, "askeri eylemlerin çevreye etkileri" konusunda da liginç bilgiler aktarmaktadır. Dünyada 1946'ten bu yana, çoğunluğu 3. Dünya içinde yer alan 81 ülke 130 alihali çatışmaya katılmıştır. Silahlanmaya ayrılan bütçeler toplamı ise yıldı 400 milyar dolar gibi ürknük düzeylere ulaşmıştır. 3. Dünya ülkelerinin askeri harcamaları son 20 yılda 4 kat artmıştır. Son 30 yılda ise, kitle kurım silahlarının toplam gücü onlarca milyona katırlanmış ölçülerde artmıştır.

SİLAHLANMA yarışı doğu ve insan kaynaklarını muazzam ölçüde "tasarımaktadır". Askeri amaçlarla harçanan petrolün bir yıllık toplamı tüm Afrika ülkelerinin petrol ihtiyacının iki katına eşittir.

TOLBA raporunun sonuç olarak ortaya koyduğu gerçek şu: "Yoksul ülkeler yardım konusunda istekli zengin ülkelerin önünde pekli bakımdan gerçekçi tek yol, askeri bütçelerini kısıtlamalarıdır. Çünkü gerçekçi kaynakların ulusal bütçelerinin başka kalemelerinden elde edilmesi olanaksızdır. Bu kaynakların askeri amaçlara yönlendilmesi en enfasyon ve ekonomik krizi artırmaktan başka bir şey yaparmamaktadır. Dünyada hiçbir ülke, kendisine olduğu gibi gelişmekte olan ülkelere de ahr yükler yükleyen silahlanma yarışına izin vermemelidir."

"Bu gerçekler ortada dururken, Demirel iktidarının yoksul ülkemizi ABD'nin ardına takarak antideant macerasına sürüklemesine Türkiye'de hiç bir yurtsever izin vermemelidir.

• hüseyin baş

Bu kan yerde kalmaz!

İZMİR - 12 Haziran gecesi, bir gün sonraki üniversite seçme sınavlarına girmek üzere İzmir'de bulunan gençlerin kaldığı yurttardan birisine, Inciraltı Yurduna sıkıyönetim kuvvetlerinin giriştiği insanlık dışı saldırıyla ilgili sis perdesi kalkmış durumda.

19 Haziran tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığının resmi bildirisiyle de doğrulandı üzere olayları yaranatların biri teğmen olan yedi asker olduğu ortaya çıkmıştır.

Olayları yaşayan öğrencilerin 15 Haziran günü TİP lokalinde yaptıkları basın toplantısı, 30 kitle örgütünün açıklaması, THA kaynaklı bilgiler... bunların tümü olaylar için "tarafsız" yorumcular üzerinde bile kuşku bırakmayacak netliği sağlamaladır.

ve yurtlara yerleştirilen tüm öğrenciler, kendi aralarında moral geceleri düzenlemişlerdi. Moral gecelerinde folklor ve müzik gösterileri yer alıyordu. Bu gösteriler yurtların bahçelerinde yapıldı. Inciraltı Yurdunda da benzer amaçla düzenlenen gecenin folklor gösterilerinin bitimini izleyen dakikalarda, yurt çevresinde bulunan askeri birliğin yurdun bahçesine girdiği görüldü. Birlik komutanının "kaçanı vururuz, derhal yere yatın" çağrısı yapmıştı. Olayın ardından, yurt çevresinde bulunan askeri birliğin yurdun bahçesine girdiği görüldü. Birlik komutanının "kaçanı vururuz, derhal yere yatın" çağrısı yapmıştı. Olayın ardından, yurt çevresinde bulunan askeri birliğin yurdun bahçesine girdiği görüldü. Birlik komutanının "kaçanı vururuz, derhal yere yatın" çağrısı yapmıştı.

"ÖLÜ FALAN YOK"

"KACANI VURURUZ!
YERE YATINI!"

Faşist saldırının planlanıp uygulandığı gecenin kısa özeti anımsamak yararlı olacaktır. 12 Haziran günü İzmir'e gelen

Olay sonrasında yapılan araştırma, kullanılan tüm mermilerin otomatik silahlardan çıktığını kanıtladı. Yaralanan öğrencilere yardım etmeye çalışan öğrencilere de sürdürülen saldırı sırasında resmi açıklamaya göre beş, CHP milletvekillerinin de katıldıkları bir açıklamaya göre sekiz öğrenci asker kurşunlarıyla sırtlarından vuruldu. Olaylar sonrasında 600 kadar öğ-

TRT YAYINLARI ORTAK BİR KURULCA DEĞERLENDİRİLİYOR

"TRT üzerinde, kitlelerin denetimini sağlamak için demokratik kitle örgütleri bir 'yayın değerlendirme kurulu' oluşturuldu.

▲ TRT yayınları ve yönetimi artık başbos değil! Demokrasi ölümleri TRT'yi denetliyor...

İSTANBUL - 17 Haziran Salı günü, "TRT Yayınlarını Değerlendirme Kurulu" nun oluşturulduğu bir basın toplantısıyla açıklandı.

Türk Tabipleri Birliği salonunda yapılan toplantıda, oluşturulan platforma üç kitle örgütleri katıldılar:

TRT-DER, İstanbul Barosu, Türk Tabipleri Birliği, Makine Müh. Odası, İnşaat Müh. Odası, Kimya Müh. Odası, EMO, Mimarlar Odası, Haber-Der, Yeni Haber-İş, Persa-İş, Köy-Koop, Halk-Koop, Marmara Bölgesi Tüketim Kooperatifleri Birliği, TYS, GSD, Tisan, İşçi Kültür Derneği, Karikaturcüler Derneği, Sine-Sen, Film-Ses, Sinamatek, Siyad, Tümas, Demar.

Basın toplantısında, Yayın Değerlendirme Kurulu Sekreteryası adına konuşan Savaş Güvneze, TRT'nin, Anayasamızın geriyeye doğru değiştirilmesini isteyen çevreler doğrultusunda, tek yanlı ve teröri kamçılayan yayınlar yaptığını, reklam yayınlarında insanlarımızı aşırı tüketime iten bir tutum içinde olduğunu, gericici programlara prim verildiğini, yurt gerçeklerine mikrofon ve ekranları kapalı tutulduğunu belirtti.

Kitle örgütlerinin, bu yüzden bir araya geldiğini, demokratik bir platform oluşturduğunu açıklayan Güvneze, Değerlendirme

Kurulu'nun yayınları izleyerek, uzmanlık dallarına girilen konularda raporlar düzenleyeceğini, ayrıca TRT-DER'in, kurum içi denetim sıkı biçimde sürdürüleceğini ve kamuoyuna yansımaya alınacağını, tutarsız davranışların Kural gündemine alınacağını, sonuç olarak düzenli biçimde kamuoyuna aktarılacağını belirtti. Böylece geniş bir kamuoyu tepkisinin TRT yönetimi ve çalışanları üstünde demokratik bir denetim mekanizması oluşturacağını açıklayan Yayın Değerlendirme Kurulu Sekreteryası, tüm demokrasi güçlerini dayanışmaya çağırarak...

TİP ve TSP 1. Basın Sorularının, Türkiye İşçi Partisi İzmir 1. Merkezinde, düzenlediği basın toplantısında, katılan tanığı öğrenciler de katıldılar ve saldırı sırasında ateş emri veren Hasan Dımlıcı adlı Cevişun, daha önce İstanbul'da İzmir'de pek çok faşist saldırıya katıldığını söyledi.

renci gözetimine alındı, yapılan girişimler sonucu öğrencilerin sinava girmesi sağlanabildi. Ancak olay sırasında gazeteciler tarafından aranan valinin "yetkili değilim" açıklaması, sıkıyönetim nöbetçi amirinin "ölü falan yok" açıklaması, yaralıları ziyarete gelen CHP milletvekillerinin, savcılık emriyle hastaneye alınmaması da yan görüntüler oldu.

tatörlüğü kurmayı amaçlayanlar vardır. Bunların kim oldukları da, bu olayla sınırlı olarak net biçimde isim isim ortaya çıkmaktadır.

Olaylarla ilgili en küçük bir açıklama zahmetine bile girişmeyen hükümet, olayı yaranan faşist askerlerin bulunduğu birliğin komutanları, valilik, olaylardan doğrudan sorumludur.

FAŞİST DİKTATÖRLÜK YOLUNDA BİR KİTLE KIRIMI

Bu kısa anımsama bile olayı en açık biçimde sergilemektedir. Olay açıkça ve planlı biçimde faşist bir kitle kırımıdır. Bu kırımın yalnızca "sapık" yedi asker emri olamayacağı da açık bir gerçektir. Olayın planlanmasının ardında faşist dik-

İlk günkü açıklamaların tersine öğrenciler üzerinde, ve de yurt tek bir silah bulunmaması, dolayısıyla direniş bile gösterilmemiş olmasına karşılık girişilen bu kitleli kırımın hesabı tüm sorumlularından tek tek sorulacaktır.

İlerici, demokrat gençlik hareketi ise bu katliam gününü unutmayacaktır! Ne bugünü unutacaktır, ne şehit kardeşlerini! Ne de faşist katilleri ve sorumlularını!

VALİNIN VE LİSE MÜDÜRÜNÜN KİTLESEL KIRIM PLANLARI

MERSİN-2 Haziranda Mersin Atatürk Lisesinde, adının "kemik kırın" a çıkmasıyla övünen müdürün bir öğrenciyi azgınca saldırmaya giden olaylar, Vali ve Müdürün birlikte girişimleriyle kitleli kırım noktasına kadar vardırıldı.

Müdürün vahşi saldırısını protesto ederek direniş geçen öğrencilere, okulu saran polisçe sis ve ses bombası atıldı, gene azgınca saldırdı. Engel olmasa çalışan öğretmenler de benzer bir davranışa karşı karşıya kaldı.

1000'e yakın öğrencinin gözetimine alınması sonrasında, olayları önlemek için toplanan öğrenci velilerine karşı da aynı işlem uygulandı.

Gözetimine alınan öğrencilere bir emniyet sorumlusunun, "bir polislin burnu kanasına en az yirmimizi öldürürdüm" diyeceği bir yasallıkta yapılan ilk sorgulamada müdürün istediği tüm öğrenciler tutuldu. Sabaha kadar işkenceye alınan bu 95 öğrenciden beşi olayların "sorumlusu" bulunarak alıkonuldu.

Vali Fahri Öztürk ve Okul Müdürünün sorumluluğunda gelişen bu planın, bundan 10 gün sonrasında İzmir'de düzenlenen kitleli kırım da dışınıldığı gibi yeni amaçla ilgili açıkça ortaya çıkmaktadır.

GENÇLİĞİN EYLEM BİRLİĞİNİN ÜSS EYLEMLERİ

ESKİŞEHİR- Genç Öncüler, İlerici Gençler, Sosyalist Gençler, Devrimci Demokrat Gençler Üniversite Seçme Smavlan öncesinde ve gününde dağıtılan bildiriler, astıkları alış ve pankartlarla anti-faşist eylem birliğinin gücünü tüm Eskişehir gençliğine gösterdiler.

Gene Eskişehir'de, 19 Mayıs tarihinden beri tüm yurtta dağıtılmakta olan Genç Öncüler imzalı ve gençliği direniş safına ve bilimsel sosyalist gençlik hareketi örgütlenişine çağıran bildiriyi de yaygın biçimde dağıttı.

EĞİTİM ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİLERİ DOĞRU ÖNDERLİK ALTINDA BAŞKI VE KIYIMLARA KARŞI DİRENİYORLAR

ÇANAKKALE- Öğrenci mektuplarının okul idaresinin sansüründen geçirilmesi uygulamasına ve öğretmen kıyımına karşı Genç Öncülerin girişimleriyle eylem kararı alan ÇEE öğrencileri valilik önünde bir protesto gösterisi düzenlediler.

Protesto sonrasında 20 öğrenciyi okuldan çeşitli suçlarla uzaklaştırılma cezası verildi. ÇEE'li öğrenciler bu cezalara karşı da direnecek ve tüm antidemokratik girişimlerin önüne geçeceklerdir.

gençlik gelecek gelecek sosyalizm

GENÇLER, 15-16 HAZİRAN'IN
AYDINLIĞINDA MÜCADELEYİ YÜKSELTİYOR

ANKARA- Türkiye'nin tüm yörelerinde olduğu gibi Ankara'da da 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 10. yıldönümü çeşitli gösterilerle kutlandı. Genç Öncüler, Ankara'nın dört bir yanında seslerini yükselttiler, bu kutlama gösterilerini antifaşist eylemlere dönüştürdüler. Eylem birliklerini geliştirdiler.

Özellikle işçi ve emekçilerin yoğun olduğu mahallelerde 15-16 Haziran'ın önemini vurgulayan yazılar yazıldı, gösteriler yapıldı, faşist baskı ve teröre karşı sloganlar atıldı.

Genç Öncüler, belediye otobüslerindeki konuşmalarla demokratik hak ve özgürlüklerin kararlılıkla korunacağına gösterdiler. Tüm antifaşistleri, devrimcileri mücadele saflarına çağırıyorlar.

Ankara'nın merkezi alanlarına, otobüslere yapıştırılan afiş ve panolarla faşizme karşı mücadele çağrıları yapıldı.

Çeşitli fakültelerde düzenlenen forumlar da da, gençlik hareketiyle işçi sınıfı hareketinin birleşik mücadelesi anlatıldı.

Antifaşist gençlik, Genç Öncüler, ve sağlanan eylem birlikleri yazgın gösterilerle, 10. yıldönümünde de 15-16 Haziran'ın devrimci ruhunu yaşattılar, yaşatacaklarını gösterdiler.

▲ 15-16 Haziran işçi direnişinin 10. yıldönümünde Ankara'da çeşitli eylemler düzenlendi. Fotoğrafta, Genç Öncülerin ve ilericilerin Ankara, Maltepe'de yaptıkları gösteri görülmüştür.

DİRENİŞ anti faşist gençlik cephesi sorunları

DİRENİŞ
yayımları
HAZİRAN 30

anti faşist
gençlik
cephesi
sorunları

Bilimsel sosyalist gençlik hareketi, uzun süren yayımsızlık dönemini aşmanın hazırlıklarını sürdürüyor. Geçtiğimiz yılın son aylarında başlayan çeşitli zorluklar nedeniyle verilen ara sona eriyor. Bunun ilk örneğini, "Anti Faşist Gençlik Cephesi Sorunları" adıyla yayınlanan "Direniş 1" verdi.

Direniş yayınlarının bu ilk kitapçığı, gençlik hareketinin, gündeminin başında olan soruna, gençlik cephesine ağırlıkla eğiliyor.

Kitapçık, yayımcılarının ilk söz'de belirttikleri gibi, içinde yer alan üç yazılıya bu konuya önemlemler. İlk yazı olan "Türkiye Gençliğinin Tarihi Görevi, Anti Faşist Gençlik Cephesi"nde, eylem birliği ve cepheye uzanan yolun eleştiriler bir incelemesi ve gündemde duran sorunlar inceleniyor. İkinci yazıya bu ilk yazının hedef olarak belirttiklerinin gençlik içindeki politik gruplar anlamında bir somutlanması.

Eylem birliklerinin oluşturulmasının ve gelişmesinin birimler düzeyinde tartışılacağı sorunlara ve çözümlerine değinen üçüncü yazıya, bir bakıma ilk adımları açıklayan bir rehber özelliğindedir.

Her üç yazı da, yayımcılarının ilk söz'lerinde belirttiklerinin buğarını biçimde aktarılmasını gösteriyor. Gençlik hareketinin sorunlarına karşı ne denli uyanık olduğunu bir kez daha kanıtıyor. Faşizmin yenilmesi için yapılması gerekenler konusunda kararlılığı örnekleyor. Eylemsizliğe düşülmeğin eylem birliklerinin örülmesi yollarını açıyor.

Titez, somut ve sorunların birliğinde yayın yaşamına başlayan Direniş yayıncılarının aynı titizlikle ve bilinçle eylem kavruzu olacağına inanıyoruz.

ANTİFAŞİST SAFLARDAKİ SORUNLARIN ÇÖZÜM YOLU...

1971 öncesi toplumun en hareketli kesimlerinden birini oluşturan, demokrasi mücadelesinin "kaleleri" görünümündeki üniversiteler ve üniversite gençliği ince biçimde planlanmış bir oyun sonucunda bugün hareketsiz, mücadelenin uzağında bir görünüm içine sokuldu.

Üniversitelerin, üniversite gençliğinin son dönemde içine girdiği bu hareketsizliğin nedenleri çok yönlü ve çeşitlidir. Daha önceleri YURUYUŞ'un bu sayılarına yayınlanan bir yazıda ele alınan bu konunun, bugün gelip dayandığı noktaya işler acısızdır.

Özellikle kampus biçimindeki üniversitelerde, dışı kapalı, olaylardan soyut, nihilist bir yapı hızla oluşturulmaktadır. ODTÜ'de bir konferansa çağırılan ve nihilizmin felsefesini yapmakta olan bir konuşmacıyı izlemek üzere bini aşkın öğrenci salona koşmaktadır. Beytepe'de gelen yazı birlikte kızıl erkekli öğrencilerin renk renk giysileriyle bezelenen çimler ve ağaç altlarını Gün Sazak'ın öldürülmesi bahane bilen faşistlerin üniversiteye attığı bomba bile hareketlendiremez olmuştur.

Benzer görünüm diğer kentlerde de, diğer üniversitelerde de değişik biçimlerde de olsa görülebilmektedir. Bu gelişim, tekeli burjuvazinin öğrenci gençliğin ilericisini özünü yanlış kanallara akıtmak, gençliği yözleştirerek onun tüketim enerjisini sınıf mücadelesinin doğru ideolojik, politik hattına kanaliz edilmesini engellemek için sürdürdüğü mücadelesinin sonuçları niteliğindedir.

Genel olarak ilericiler görüşlere eğilimli, yeniliğe açık olma özelliğindeki gençliğin bir bölümünü, üniversite gençliğini, çeşitli yöntemlerle mücadeleden uzak tutma çabası ilk kez Türkiye'de yaşanmaktadır. Bu gelişim olgu anlamı kavranır ve karşı mücadele biçimleri araştırılır uygulanırsa, burjuvazinin gayretleri boşa çıkarılabilir. Yapılması gereken ve bilimsel sosyalist gençlere düşen görev de budur.

BURJUVAZİNİN GENÇLİK ÜZERİNDEKİ PLANLARININ GETİRDİĞİ OLUMSUZ YAN ÜRÜN

Ankara bu gelişimin yan etkileri kendini çok daha kötü biçimde sergilemeye başlamıştır. Uzun yıllardır, geniş üniversitelerdeki gençlik kitleleri üzerinde önemli denbelecek etkisi ve yönlendirici rolü bulunan iki göstergeli gençlik grubunun içine düştüğü durum bunun bir örneği oluşturmaktadır.

Bugün, üniversitelerdeki öğrenci kitlelerden ve hatta kendiyandışlarından hızla soyutlanmakta olduklarını gören bu gençlik grupları bu gelişimin sonucu olarak belirli bir hırçınlık içine girmişlerdir. Bu hırçınlaşma, gençliğin belirli hafta içinde Ankara'da yaşanan olaylara kadar gelip dayanmıştır.

Aynı sınıfsal zemin üzerinde oynayan, küçük burjuvazinin hakim özelliklerini taşıyan, söyledikleri değilse bile yaptıkları büyük ölçüde çaktıran bu iki gençlik grubu, daha çok yakın bir zaman öncesine kadar, 1 Mayıs 80'ye kadar, eylem birliği denince neredeyse birbirlerinden başka isim akıllarına getirmeyen bu "kan davasına" nasıl düşmüşlerdir. Amaçladıkları ve beledikleri nedir? Bu sorulardan ikisinin de yanıtı taban konuşma kaygusudur. Birbirlerine taban kaymasının önüne geçme kaygusudur. Ve asıl nedeni de kısa süre öncesine kadar onbinlerce ilericisiyle gelecekteki üniversite gençliğinden soyutlanıyor olmalarıdır.

tüm antifaşist gruplar için, gerekli duyarlılığın ve sorumluluğun gösterilmemesine, ya da sorumlusuzlukların hoşgörülmesine hak kazandıran bir neden olamaz. Faşist saldırıların, devlet güçleriyle içiçe geçtiği, ilericilere yönelik saldırıların son derece sistemli ve planlı bir biçimde yürütüldüğü bir dönemde, ilericilerin kontrolünde olan bölgelerin, birimlerin, en geniş antifaşist güçlerin örgütlü mücadelesinin geliştirilmesinden başka güvencesi olmadığı bilinmelidir. Bu birliğin sağlanamadığı "kurtarılmış bölgelerin", çok kısa zamanda faşist güçlerin kontrolüne geçebildiği son dönemde birçok örnekle karutlanmıştır.

ÜNİVERSİTELERDE ANTİFAŞİST BİRLEŞİK ÖNDERLİĞİN YARATILMASI GRUP ÇIKARILARI ADINA ENGELLENEMEZ!

Bugün özellikle üniversitelerde temel görev, yığın polis ve jandarma baskısı altında bulunan, faşist canilerin her an bu hedefi olmak tehlikesiyle karşı karşıya bulunan öğrenci kitlelerine güvenilir bir antifaşist önderliğin varlığını gösterilebilir. Bu önderlik, açıklık ve tekkeci ve grup çıkarılardan uzak bir tutum alarak, ve politik gruplar arası güç ve eylem birliğini geliştirecek sağlanabilir. Bu önderlik, gruplar arasında ortaya çıkan ve büyük çoğunluğu özel nedenlere dayanan olumsuzlukların, öne çıkarılmaması, ikna ve eleştiri yöntemi temel alınarak çözümlenmesi ile sağlanabilir. Güç ve eylem birliğinde ileri adımlar atılmasının, güvenilir antifaşist önderliğin sağlanabilmesinin yolu en başta gruplar arası güven ve saygı havasının yaygınlaştırılmasından geçer. Bunun doğruluğunu, olumsuz deneylere karşılık öğrenmenin vakti çoktan geçmişir.

Bilimsel sosyalist gençler, bugün iki koşul grubu arasında ortaya çıkan ve çatışmaya varan olayların, genel olarak ilericiler öğrenci hareketine vurduğu darbeye işaret ediyorlar. Onlar, ilericiler öğrenci örgütlenmesinin, gruplar arasında yanlış anlayışla ele almadıkları için, sınıf hareketinin çıkarlarını her şeyin önüne koydukları için, sağlam bir antifaşist önderliğin bugün hareketsizliğe itilmiş öğrenci kesimlerini mücadelenin içine çekebileceğini bildikleri için bunu yapıyorlar. Küçük burjuva devrimçiliğinin çıkarmazını, daha iyi kavranabilmesi için bunu yapıyorlar.

Genç Öncüler bu anlayışla hareket ediyorlar. ilericiler gençler, Sosyalist Gençler ve Devrim Demokrat Gençler ile birlikte yaşanan sorunların ne denli tehlikeli boyutları kazandığını açıklıyorlar.

Genç Öncüler son olayların yarattığı tahribattan çıkış yolunu gösteriyor. Gerek ist düzeyde ve gerekse alt düzeyde bu sorunu olayla ilgili genel bir tartışmanın açılması, sorunların ortaya konulmasını, eleştirilmesini ve ikna yöntemini temel alınmasını talep ediyor. Ve bu konuda üzerine düşeni yapacağını açıklıyor.

ELESTİRİ ve İKNA

ANTİFAŞİST GRUPLAR ARASI İLİŞKİLERDE ÇATIŞMAYA SESSİZ KALINMAZ! HELE FAŞİST DİKTATÖRLÜK ÖZLEMLERİNİN KABARDIĞI BİR DÖNEMDE HIÇ İZİN VERİLEMEZ

İçine itilmeye çalışıldığımız ortamın, hemen tüm ilericilerimiz faşist diktatörlük olarak belediği böylesine bir dönemde, örneğin İnciraltı yurtlarında savunmasız öğrenci kitleleri üzerine durup dururken ateş açacak kadar, örneğin bir faşist ölümünü gerekçe bilecek tüm yurtta ilericiler kitlelere ölüm saçacak kadar, dahası ÇHP'nin düzenlediği bir törende pek çok parlamenterin üzerinde hedefli ateş açacak kadar pervasız biçimde hızla faşizme itilmeye çalışıldığımız bir dönemde bu iki antifaşist grubun birbirleriyle girdikleri çatışmaların olumsuzluğu daha da artmaktadır.

Bilimsel sosyalistler, ilericiler saflarındaki her bir sorunu, zora dayalı mücadele anlayışını temel olarak çözümleneceğini savunurlar. Tüm ilericiler kesimleri için eleştirilmesini ve ikna önerirler. Ancak bu yaklaşımın uygun tutumlarının antifaşist saflarda bulunması yararlı olacaktır. Ötesinde, karşı devrimci olayların geliştiği tüm birimler, faşist saldırıların uğraması cesareti gösteremediği birimler niteliğindedir. Ancak, bu durum

NAZIM HİKMET ve MARKSİST ESTETİK III

●aziz çalışlar

Nazım Hikmet, demek ki, sanatta, biçimin içerikten görece bağımsızlığını, yöntemle özdeş olmayan inşalubun konstrüktif çok-yönlülüğünü ve sanatın estetik (fişaretel, insel) yönünün değişkenlik özelliklerini belirtir, bunları içeriğe bağımlılıklarının birincil ve asal olduğunu vurgulamakta ve bunları dialektik bir bütünlük içinde görmektedir. Ne var ki, Nazım Hikmet, burda, sanatın sistemsel yapısının bir başka özelliği, yani, sanatın bildirimsel yönüne de dikkati çekerek, bunun gerek konstrüktiv ve estetik, gerek içerikli yönle ilişkisini önemle vurgular. Örneğin, "Tolstoy'un, Gorkin'in üslupları temiz işlenmiş üsluplar ise bu her ikisinin de insana, okuyucuya saygı beslediklerini ve muhtevalarının aydınlık, inanmış, marazlilikten uzak bulunmuşlarıdır"; çünkü, "realist edebiyatın en ön planda gözünde tutulması lazım gelen tarafı, tesirçiliği, öğreticiliği, okuyucuya hayatta, pratikte daha müessir kılabilmek için ona yol göstericiliğidir."; o halde, "dava, meselesi olmayan kitap kitap değildir". Görüldüğü gibi, Nazım Hikmet, sanatın en önemli bir yanı olan, sanatın bir bildirim taşıyıcısı, ve bu bildirim işlevelliğini, üslup özelliği ile karşılaştırmaktadır, bir yapının bildirimini ne denli yoğun, kapsamlı, ileriye yönelik, üslubu da o denli çok-yönlü, ama açık, yalın olacağını. Ne var ki, "bunu çok usta bir surette yapmak lazımdır". "Aks takdirde roman roman olmaz, şiir şiir olmaz, sadece panfile, yahut vaz ve nahişat olur." Demek ki, sanatta bildirim okuyucuya iletilmesi ele alındığında, pedantlığa ve didaktikliğe düşmek, giderek, "demağolide" sakinmek", salt propaganda haline gelmemek gerektiği kadar; okuyucuya da yol göstermek, onu aydınlatmak gerekmektedir. Nazım'ın burda sanatın toplumsal işlevselliğinden sanatın aynı zamanda eğitici, öğretici, aydınlatıcı ve yararalı işlevinden söz ettiği açıkça ortadadır. Nitekim, Nazım için, bir sanat yapısı, "geniş faydalar sağlayın, yurda yararlı" bir yapıt olmalı, "Türk halkı, sevgili memleket ve bütün namuslu insanlar için onlara layık büyük, namuslu eserler verilme"lidir.

Burda, Nazım Hikmet'in, tipik Lenin gibi, sanatın toplumsal işlevselliğinden söz ederken, sanat yapılarının halka indirgenmesinden değil, onlara "layık", yüksek düzeyde çıkarılmasından söz ettiği görüldüğü gibi, toplumsal yaşamın yapısı ile sanat arasındaki dialektik ilişkileri de ortaya koyarak, sanatta halka bağlılık ile sanatta ulusal-olan ve sınıfsal-olan ile evrensel-olan arasındaki dialektik bağtından da söz ettiği görülmektedir. Nazım için, sanatta "halka hizmet"le "belirli bir dünya görüşünü sa-

vanmak" aynı çizgiye bir birlik oluşturduğu gibi, sınıfsalılık ile ulusalılık arasında da bir uygunluk vardır, çünkü, "bir sosyalist şairde memleket ve halk sevgisi konkre'dir, gerçekçilikten kaynaklanır. Dolayısıyla, bir sanatçı, söz gelisi, "Bugün Türkiye'de de, Beyrut'ta da bir işçi oğlanla bir fabrika işçisi çıkarsanız, sevdâ ilişkisini realist bir gözle hikaye edebilir. Böylece, Beyrut'ta ya da Adana'da ülkenin belli bir bölgesindeki işçi ilişkilerini anlatıyor demektir. Çünkü aşk denilen evrensel bir ilişki, her yerde aynı sanılan bir münasebet bile, gerçekçe değişen ve dolayısıyla o çevrenin şartlarıyla belirlenen bir sevdâ ilişkisidir." Demek ki, önemli olan sanatın içeriğinde sınıfsal-olan'ın belirlenebilmesidir; böyleyse bir içerik ulusal biçimler yoluyla kendi özelliğini taşıyacağı kadar, evrensel bir niteliğe de ulaşacaktır. "Her ülke için tarihsel olarak belirlenmiş ulusal biçimler vardır"; örneğin, "Türkiye'de, ulusa, halkla birlikte evrensel özel bir biçim tekabül eder her dönem. Ama farklı ulusların kültürleri arasında etki değişimleri ortaya çıkar ve her ulusal biçimde bir yada birkaç başka ulusun bir yada birçok unsuru bulunabilir, ona evrensel nitelik veren de budur." Görüldüğü gibi, Nazım Hikmet, sanatta halka bağlılık, ulusallık ve evrensellik üzerinde dururken, bunların gerek içerik, gerekse biçimde taşıyacağı özellikleri de belirtmekte; başlıca olarak da, sanatın dünya görüşü ve sanatta yanıtıma ile ilgili gerçeklik arasındaki bağıntı üstünde durmaktadır.

Nazım için, "dünya tarihinde, çağın sorunları karşısında tamamen tarafız ve edilgen kalmış tek bir büyük yazar göstermek çok güçtür", bir sanatçı, "hesnel olarak hiçbir zaman tarafız olamaz", kaldı ki, bir sanatçının, "bilinçli olarak taraf tutması" gerekir. Nazım iste burda, marksist-leninist estetiğin en önemli kategorilerinden olan "partililik" ilkesini dile getirerek şöyle demektedir: "yazarın, halka ve partiyeye sosyalist toplumun kurulumu için yardım etmek zorunda olduğu kanısındayız"; "kişi olarak Parti edebiyatından yansımaları"; "sanatın Lenin'ci anlayışında ısratı etmeliyiz. Parti sanatı anlayışında bükülmüş Lenin'ciler olmalıyız. Ancak böylece gerçek sanatı yaratabiliriz." Nazım Hikmet burjuva estetik ve sanat anlayışı için bütünlüğe yabancı olan ve yirminci yüzyıl sanatının (sosyalist sanatın) yepeni bir yasalığı olarak, Lenin'in doğrudan doğruya, "sanatta partililik" ilkesini ortaya koyarken bunu bir sanatçının ulaştığı en yüksek bilincilik düzeyi olarak, ve bir sanat yapımının içeriğindeki ideolojik (aksiyolojik) yönün en tam

anlatımı olarak ele almakta, en önemlisi de, burjuva estetikçilerin ya da revizyonist ve dogmatiklerin görüşlerinin tam tersine, böyleyse bir içeriksel yönsüme üzerinde biçimin çok-yönlülük kazanacağından söz etmektedir. Şöyle ki, sanatta partililiği içeren "sosyalist gerçekçilik bir biçim sorunu değil, bir dünya görüşüdür. Her tiyatro (sanatsal yaratım - A.Ç.) marksiz-leninizim ilkelerinden hareket etmeli ve kendi özel biçimine sahip olmalıdır. Ancak böylece bir tiyatro (sanatsal yaratım - A.Ç.) cenneti yaratılabilir". Çünkü, "savaşta belki gerekli ve yararlıdır üniforma (tek-biçimlilik, A.Ç.), ama

sanatta değil." İçerik marksist-leniniste eğer, varan milyonlarca biçim olsun"; "böylelikle, insanca, en insanca, en insancıl ve çok karmaşık idealler" çok daha iyi verilebilir; dolayısıyla, sosyalist gerçekçi sanat, "çok karmaşık biçimler" alacaktır; "sosyalist gerçekçiliğin biricik, resmi bir okulu olması gerekmez." Çünkü, bunun tam karşısı bir şekilde, örneğin, "Mayakovski'nin 'basamaklarının yarıdımıyla geri çimleri de yazılabilir ve Stanislavski sistemiyle gerici gösteriler de düzenlenebilir."

Nazım Hikmet'in içeriğin sınıfsal özelliği ve ideolojik yönü

Sosyal Yayınlar gerçekliğimiz aylarda, Arkadi Vasiliev'in "Saat Onüçte Sayın Generalim" adlı kitabını yayınladı. Basıldığı andan itibaren büyük ve halkı bir ilgilie karşılanan bu kitabın, tüm ilericiler ve sosyalist okur kitlesine tanıtılması gerekiyor.

Gerçek olayları anlatan kitap, 1918 yılında Brest demiryolu atölyelerinde işçi Andrey Martinov'un, bölge Parti sekreterinin önerisiyle ÇeKa'ya, Sovyet istihbarat ve karşıdevrimle mücadele örgütüne girmesi ile başlar. O sıralar henüz Bolşevik Partisi üyesi olmayan, ancak Sovyet İktidarı'na yürekten bağlı bir işçi olan Andrey Martinov'un, biraz da çekinerek kabul ettiği bu görev, onun tüm yaşamına damgasını vuracaktır.

Kitap, 1918'lerde genç Sovyet Cumhuriyeti'nin içinde bulunduğu zor durumun çarpıcı bir anlatımıdır. Ölkede yeni düzen henüz egemen değildir. Açlık ve yoksulluğa, Sovyet İktidarının ve kadroların deneyimsizliğinden yararlanan isteyen hırsızların, dolandırıcıların, karaborsacıların aşşılıkları çalışmaları eklenmekte; henüz kendi gelenegini, kendi alışkanlıklarını yerleştirememiş sosyalist düzen anaşirlerinin sabotaj ve suikastları ile de ayrıca savaşmak zorunda kalmaktadır. Böylece bir ortamda, karşıdevrim hızla örgütlenmektedir. Eski subayları, üst düzeyde memurları, katilleri, hırsızları, lumpenleri, başarısız ve kompleksli unsurları, topluma uyumsuz olanları, şu ya da bu nedenle sosyalist devrime karşı tavrı alanları; herbirinin zayıf yanlarına seslenerek tek tek zaafırları okşayarak kullanmakta, örgütlenmektedir karşıdevrim. Bolşevik Partisi'nin hükümet ortağı Sol Es-er'ler (sol sosyalist devrimciler) de bu kararlılık tabloyu tanımlamaktadır. 1917 Ekiminde Bolşeviklerle koalisyon kuran, ancak narodnik köylü ideolojisinden kesinlikle sıyrılmayan, marksizme yabancı oldukları, hatta düşmanlıklarını aşamayan ve Bolşeviklerle ittifaklarına salt kendilerine ve temsil ettiklerine inandıkları kesime siyasi güç kazandıran perspektifiyle bakan Sol Es-er'ler de, Bolşeviklerin devrimden sonra çok daha hızla büyüyen gücü ve etkinliği karşısında, kendi açlarından belli bir "çözüm"ün, belli bir "çıkış yolu"nun hesabı içine girmektedirler. Ve nihayet Sovyet İktidarının en çetin düşmanı, yani kadrosuzluk ve deneysizlik, Bolşevikler zor durumda bırakmaktadır.

Çoğu burjuva kökenli olan eski uzmanların ilkeyi terketmeleri ya da karşıdevrim saflarına geçmeleri sonucu, Sovyet İktidarı kendi yönetici ve yürütücü kadrolarını sıfıra yakın bir yerdende hareketle yaratmak zorundadır. Bu doğrultuda görevlendirilenler, çoğu parti üyesi olmayan fabrika işçileridir ve kafalarında Sovyet İktidarına olan bağlıktan ve 1917'de başlatılan tamamlamak için kendi kendilerine ettikleri yeminden başka hiçbir bilgi, hiçbir öğretim ve tecrübe yoktur. Andrey Martinov da bunlardan biridir ve bunların birçoğu gibi, ilk aldığı görevler onun için birer başarısızlık öngedirdi. Ancak Bolşevik yöneticiler, hatalarından ders çıkarma ve daha iyisini yapma uğraşında hiç kimseyi yalnız bırakmazlar; yılmınlığa, moral bozukluğuna izin vermezler. Ve Sovyet İktidarının gelecekteki uzmanları, vekilleri, sekreterleri, müdürleri, böylelikle, yani hata yapı yapı dışından darbe diye yiye öğrenir, yetişir ve pişirler. Proletarya diktatörlüğü devleti, bu ortamda en temel iki görevini de başarıyla yerine getirmek zorundadır. Birinci görev, düşmanı ezme, etkisiz kılmaktır. Kitapta, "Devrimin Kılıcı" diye de bilinen ÇeKa'nın karşıdevrimci yuvaları bir bir nasıl ortaya çıkardığı, bunları nasıl dağıttığı ve bunların arasında daha kazanılabilecek unsurlar varsa, onlara karşı takınılan olumlu, eğitici tavrı başarıyla aktarıyor ve ÇeKa'nın bütün bunları yaparken, gücünü, herhangibir burjuva polis aygıtı gibi, teknik olanaklardan ve görevlilerin sertliğinden değil, halkın, özellikle de işçilerin sağladığı destekten ve savunduuğu İktidarın, Sovyet İktidarının tarihsel haklılığından aldığı ustaca ortaya konuyor.

En az birincisi kadar önemli olan diğer görev ise insanları, halkı kazanmak, mümkün olan herkesi, tüm yurttaşlara görev ve insiyatif vermek, onlara kendi eserlerini koruma ve geliştirme bilinci aşlamak, yönetme ve yürütme alışkanlığını kazanmalarını sağlamak. Kitap, gerektiğinde tek tek insanları dahi kazanmak için ne denli büyük çabaların gerekli olduğunu, örneğin karşıdevrimcilerin Amerika'ya göç etmesi için tekليف buldukları bir profesörü, Sovyetler Birliği'nde kalmaya ikna etmek için ÇeKa başkanı Cerjinski'nin onunla sabahlara kadar tartışmasını, yapılacak projelere değinmesini ve sonunda liberal görüşlü profesörü sosyalist düzene kazanmasını başarıyla anlatıyor. Diğer bir örnek ise

TRT DANIŞMA KURULU: "HAVANDA SU DÖVME TOPLANTISI"

bağı bize gösterdiği kadar, sanat- ta sosyalist gerçekliğin en büyük bir özelliği olarak, "kültür mirasının özümlemesi"ni de açıklama- ktadır. Bir başka deyişle, ancak sosyalist gerçeklik, insan- ın kültür mirasının sanat- ta en yüksek özümlemesinin yaratıcı yöntemi olarak biçimsel ve anlatımsal çok-yönlülüğe ve çeşitliliğe yol açabilir. Sosyalist gerçeklik ile kültür mirasının özümlemesi arasında ayrılmaz bağ Nazım Hikmet'in kendisi için söylediklerinden de çıkarı- labilir. Sanatta başarısını sosyal- ist gerçekliğe ve "herşeyden önce kendisi bağlı olduğu ideolojiane borçlu olduğunu" söyleyen Nazım Hikmet, sanatta yaratımla kültür özümlemesi arasında illikisini de şöyle dile getirir: "Şiirin kökü yurdumun topraklarındadır. Ama dallarıyla bütün topraklara, doğuda, batıda güneyde, kuzeyde uçmuş buca- kış yayılan bütün topraklara, o topraklar üstünde kurulmuş medeniyetlere, bütün dünyamıza uzanmak istedin. İnsanlığın, ne- rede ne zaman ve hangi dilde olursa olsun, yüreğine ve kafama uygun bir şiir söylemişse, onun süzülmesindeki ustalığı ince- lemeye, ondan bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Yalnız kendi edebiyatım değil, Doğu ve Batı edebiyatının bütün ustalarını usta bildim."

İşte, Nazım Hikmet, sanatta bu somut evrensel yaklaşımı bakarak, "sosyalist gerçekliğin çok-yönlü olanaklığı"ni vurgu-

larken, öte yandan, tarihsel de- ğimler içinde sanatta geçici olan ile kalıcı-olan'ı da bizlere gösterir. Shakespeare örneğinden yola çıkarak, sanatta kalıcı-olan'ın, "göçmekte-olan'ın saptan- ması" olduğunu söyler; bir baş- ka deyişle, ancak insanlığın ta- rihi içinde değişen bütün kendi yönleri içinde verilmişliğiyle sanatta kalıcı-olan yaratılabilir. O halde bugünün sanatçı, ancak kendi çağı kapitalizmin sosyal- ize geçiş çağı olarak geleceğin sınıfsız toplumu açısından görebildiği sürece kendi yapıtın- da insanlığın bu evrensel anı- nı yakalayarak kalıcılığı, yani, "klasikliğe" ulaşabilir. Nazım bu "klasikliği" şöyle dile getirir: "geleceğin sınıfsız toplum düzeni yerleşene kadar var olacak insan üfletirini vermek". Burda, Nazım Hikmet'in aynı zamanda, sanatta üpe namlı en yüksek, evrensel düzeyde baktığını da görmekte- yiz; yani, nasıl Marx, insanlığın gerçek tarihinin kurulması sınıfsız toplumunun kurulmasını baş- layacağını söylemişse, Nazım da işte öyle, insanlığın gerçek tarihinin başlayacağı ana kadarki insan'ın bu en büyük rihsel kullanılmışlığı içindeki evrensel insan tipi olarak kavra- maktadır; bir başka deyişle, gün-ümüzdeki insan ancak geleceğin sınıfsız toplum düzenine geçiş dun- yasının insanı olarak alınırsa, an- da, sanatta evrensel bir nitelik ta- sayılabilecektir.

Görüldüğü gibi, Nazım Hik- met, sanatta bilgi kuramı, değer-

bilgi; sanatta gerçeklik arasin- daki bağıntı, sanat yaptının ya- pısı, sanatsal yaratıcı yöntem, sa- natın işlevselliği, sanatsal geliş- menin işlevselliği, toplumsal ya- şarının yapısı ile sanatın özelliği- zi, vs. üstüne özelli, temel diyalekt- ik maddeci düşünceleriyle mark- sist estetiğin temel kategorileri- ni ortaya koymaktadır; bu ne- denle ilkenizme, sanatın en ge- nel işlevselliğinin bilimi olarak estetiğe böylesine ilk kez madde- ci diyalektik açıdan yaklaşarak genişlemesine ele alan Nazım Hikmet'i Türkiye'de markсист es- tetiğin kurucusu ve en önemli temsilcisi sayıyoruz. Kaldı ki, an- cak estetiğin en önemli özellikleri ve konuları açısından ele al- mamız dolayısıyla, Nazım Hik- met'in sanatların yapısı ve sanat eleştirisi üstüne görüşlerini bu yazımızın kapsamı dışında bırak- mak zorunda kaldık. Böyle bir şey incedenizde, görülecektir ki, Nazım Hikmet, gerek Türk edebiyatı, gerekse dünya sanat ve edebiyatı üstüne düşünceleriyle, aynı zamanda, marksist sanat bi- limi ve eleştirisinin de belki Tür- kiye'de ilk kurucusu ve en önem- li temsilcisidir. Tümöyle çok da- ha geniş bir çalışma gerektiren bu yazı konusu üstüne önemle durulması gerektiği kamsındayız.

Dr. Erkan Oyal
TODAE Öğretim Üyesi
TRT-DER Genel Başkanı

■ TRT Danışma Kurulu, 16 Mayıs 1980'de toplandı. Bu kurulun ya- sal dayanağı ve işlevi konusunda açıklanmış mı?

□ Türkiye de yayın tekelini elinde bulunduran TRT'nin 359 sayılı yasası iki tür danışma kurulu öngör- yordu. Biri radyo ve televizyon hiz- metleriyle ilgili konularda danışmak üzere kurulacak danışma kurulu, di- ğeri, bölge danışma kurullarıydı.

Ancak bu madde 1972 yılında 12 Mart döneminin kısıtlama ve baskı yasalarından biri olan 1568 sayılı ya- sa ile değiştirildi. Özerkliği de birka- lemde kaldıran bu yasa, kurum- norganları olarak şunları sıralıyor: Yö- netim Kurulu, Genel Müdür, Koordin- asyon Kurulu, TRT Seçim Kurulu, Ge- nel Danışma Kurulu ve Siyasal Yayın- lar Halkın Kurulu. Genel Danışma Kurulu, TRT'nin radyo ve televizyon yayınları konusunda kamuoyunun düşüncelerini de dikkate alınarak so- nuçlarını TRT Yönetim Kurulu'na bildirmekle yükümlü kamsındadır.

■ TRT Danışma Kurulu'nda hangi kuruluşlar temsil ediliyor? Daha doğru- su gerçekten demokratik bir temsil niteliği taşıdığı söylenebilir mi?

ÖSÖN duruma göre danışma kurulu, Mecliste grubu bulunan siyasi partiler, yedi bakanlık temsilci, resmi kültür kuruluşları (Devlet Tiyatrosu, Devlet Opera ve Balesi, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Konservatuarları), basın kuruluşları, meslek kuruluşları (Ziraat Odaları Birliği, Emek ve Sanatkar- lar Konfederasyonu, Ticaret Odaları, Sanatçı Odaları, Ticaret Borsaları Birliği) ile işçi ve işveren konfederasyonları (en çok İyeci Odası) ve Türk Dil, Tarih Ku- rulları, Kızılay ve Halkevi'leri temsilcilerinden oluşuyor. Bu yapının ayrıntı- la, belli çark çevrelisi ile bürokrasinin temsilini öngördüğü aşktır. Sözgeçmiş üretili köyüklüğün temsil (ki nüfusun hisli yarıdan fazlasını oluşturmakta- dir), Ziraat Odaları gibi büyük toprak sahiplerinin örgütüne verilmiş, Köy-Ku- rularına gözdari edilmiştir. Tekelci sermaye, çeşitli örgütleri aracılığıyla müker- per olarak temsil edilmektedir. Üzletici halkın gerçek çıkarlarını ve yayınları konusunda görüşlerini savunacak örgüt yok gibidir. Belki de bunun dışında bırakılacak tek örgüt Halkevi'leridir. Bu kurulda başta TRT çalışanlarımız öz- örgütü TRT-DER olmak üzere, T. Yazırlar Sendikası, T. Tahlipier Birliği, T. Barolar Birliği, TMMOB gibi yayınsal kurumlar oda ve kuruluşları, DİSK'in, sinema emekçilerinin temsil bir zorunluluktur.

■ Bugüne kadarki uygulamaya bakıldığında, Danışma Kurulu'nun kurul- den beklenen görevi yerine getirmediği söylenebilir mi?

□ Kesinlikle hayır. TRT'nin bugüne kadarki yapısı ve yönetim anlayışı açı- sımdan danışma mekanizması "göstermek" plaktan öteye geçmemiş- tir. Bence yayınsal, yasal zorunluluk karşısında bir "yasak savma"dır. Bugün- değin, Kurulda yayınsal eleştirel ve sorgulama güçlerinin hisli bir TRT ün- yetine emilde olması yanlı bulunuyor. Yönetim yanlıca Danışma Kurulu'na değil, tüm kamuoyuna karşı da bir "sağıntı" içindedir.

■ Danışma Kurulu'nun kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilmesi için, kurul üyeleri ile radyo-TV yayıncılarının yüz yüze gelip, tartışılmalı ya- pılanları değerlendirilmeleri gerekir.

■ TRT Danışma Kurulu'nda temsil edilme hakkını elinde tutan örgütlerin temsilcileri bu konuda yetkinalığı olan kimseler midir?

□ Kurultüyle ilgili kuruluşlardan geldiklerinde TRT'nin yönetmel ve mes- leksel yapısına ve sonlarına genellikle yabancılardır. Temsil hakkını ebi- den tutan örgütlerden gelen kişiler, genellikle iyi bir radyo dinleyicisi ya da iyi bir TV izleyicisi bile oldukları kuşku duvar. TRT Kurumu ise geçen bir yıl içinde izlediği haber ve program politikasını, bunlarla ilgili venleri belli bir süre önce ilgili kuruluşlara gönderme ve o kuruluşlara bunların tartışılmasına olanak sağlama görevini yerine getirmemiştir.

■ TRT'nin yayınları üzerinde kamuoyu denetimini yerine getirmekte böylesi- ne önem taşıyan bir organın işlevselliği konusunda önce oclar yapılması gere- kir?

□ TRT'nin sorunu özünde yatsıydı, 12 Mart gününde gasbedilen "özerk- liği" geni alamadıkça ve yeni bir yayınsal kurumun demokratik işlevselliği sağ- lanmadıkça gerçeklecek bütün öneriler havada kalmaya mahkumdur. TRT'nin, toplumun gerçek terdilerine göre yeniden düzenlenmesi için, ücretli sınıf ve kesimlerin kurumun organları ve karar şimünde söz sahibi olması baş ko- şuldur. TRT'nin yayınlara halktan yana bir içtençe kavuşturulması anlamında "demokratik", kuruma yönetecek her tür yasal ve ekonomik baslangıç gös- leyleyebilmesi anlamında "özerk" bir yapı kazanmasını sağlamak ve bu doğrultu- da savayın yürütmek gerektiriyor.

TRT Danışma Kurulu, toplumun sömürülmesi ve asalak olmayan tüm sınıf ve kesimlerin temsilcileriyle kurum çalışanlarını yeter sayıdaki temsilcilerden oluşmalıdır. Danışma Kurulu, salt yayınlara ilgili dilek ve istemlerde bulun- mak yerine, yayınsal planlamasına esas olacak ilke ve esasları saptamak ve denet- lemekte yükümlü olmalıdır.

Kendi devletini savunan bir halkın destanı

SAAT ONÜÇTE SAYIN GENERALİM

• hanza tiğlay

Çek'a'nın girişimi ile, tek tek apartman sakinle- rinin, sırayla kendi sokaklarında, elde silah nö- bet tutmaları, Çek'a'cılarını önderliğinde böge- lerini hisrızlara ve anarşistlere karşı korumaları ve bunları yaparken de Sovyet İktidarına daha da büyük bir güçle bağlanmalarını. Bolşevikle- rin, kitleleri bir güçle bağlanmalarıdır. Bolşevikle- rin, kitleleri iş içinde eşitlik konusunda sahip oldukları tarihsel üstünlük, bizlere miras bırak- tıkları dev teçrübenin örneklerine kitapta sık sık rastlarınyor.

Çek'a, çoğunlukla işçilerden kuruldu ve Çek'a'dar, İtreen bir meslek olmayan polisliği putlaştırılmakta, onu kendilerinin ebedi var- oluğu sebebi olarak görmekte, tam tersine şartlar yumuşayıp karşıdevrim tehlikesi bütünü ile ortadan kalktığında, tezgah ve torna başına dönecekler, ilke yararına iş, emek üreticileri giinlerin dayanılmaz özlümünü taşımaktadırlar

Karşıdevrim harekete geçmekte gecikmez. Kitap, karşıdevrimcilerin isyanını, şehirlerin ele geçirilmesini, katliamları, Parti örgütlerinin yitit direnişini, o sırada Moskova'da Es-Er'lerin ayak- lanmasını, Çerjinski'nin tutuklanmasını kelime- nin tam anlamıyla, soluk kesercesine bizlere ak- tarıyor. Çek'a'cı Andrey Martinov da bu kavga- nın ateşi içindedir. Ancak ilk günlerdeki o tecrü- besiz demiryolu işçisi, ne yapacağını bilme- yen Çek'a'cı olmaktadır çikimsiz artık. Çalışma- larındaki artan başarıyı gözüleyen Çek'a'lı yol- daşları onu Parti üyeliğine önderikten sonra, Parti'nin kabul kararı, atölyesindeki tüm işçi- lerin katıldığı bir toplantıda kendisine bildirir.

'Andrey Martinov'un kendini geliştirdiği, ark- tık usta bir örgütçü, tecrübeli ve yetenekli bir Çek'a'cı haline geldiği bu kavga, işçi sınıfının zaferiyle sonuçlanır. Ve kavganın sonunda Mar- tinov, bir örgütmen olarak topluma yararlı ol- mak için Çerjinski'nin izniyle Çek'a'dan ayrılır.

Kitabın ikinci bölümünde 2. Dünya Savaşı başlanmıştır. Ve Devleti Koruma Örgütü adı alan Çek'a, cephe gerisinde ücra bir köyde ög- retmenlik yapan Andrey Martinov'un arar, bul- ru, çağırır ve ona yeni bir görev teklif eder. Ki- zıl Ordu'ya ihanet ederek nazi safına geçen ve Almanlarla birlikte antisovyetik bir harekät- in hazırlığı içinde olan general Vlasov'un Ber- lin'deki karargahına sızmak, ordan anavatanı düzenli bilgi iletmek ve Vlasov'u diri olarak Sov- yet devletine teslim etmek, Martinov görevi ka- bul eder. Alman hatlarının gerisine geç Ber- lin'e ulaşmak hiç de kolay olmaz. Defalarca sor- guya çekilir, hapse atılır, peşine casus takılır, ağzı aranır. Burada vereceği en küçük açık ken- disini idam sehpasına veya ölümlü mangasını kar- şısına götürmektedir. Bu engelleri ustalıkla aşan Martinov, hainlerin yanına, karargaha ulaşmayı başarır. Martinov, Vlasov'un güvenini kazanarak bilgi sızdırmanın yanında orada da mücadeleyi örgütlemek gibi zor bir görevle karşı karşıyadır. Bir yandan açık vermemek zorundadır; öte yan- da karargaha dürüst, yurtsver insanlar ge- tirmesi, bunları sezmek, onları izlemek, onları yoka- mak, güveni tam-olunca da onlara kendini aç- mak, gerek görevini açıklayıp kendi örgütüne katılmak durumundadır.

İkinci bölümde ayrıca Kızıl Ordu erlerinin ve subaylarının cephe ve toplama kamplarındaki yitit mücadelesi de çarpıcı bir biçimde sergilen- mekte ve bu mücadele, Martinov'un Berlin'deki netes kesen mucademesi ile birlikte 1945'e, yani zaferle kadar anlatılmaktadır.

"Saat Onüçte Sayın Generalim!", "SBKP Tari- hi!", "Ana!", "Fabrika!", "Firtina!", "Dipten Gelen Dalga" gibi kitaplarla değişik yönlerini tanıdığımız bir olayı, Sovyet halkının destanını, başka bir açıdan, başka bir bölümüyle bizlere aktarıyor. Mutlaka okunması ve okutulması ge- reken bir kitap olma özelliği taşıyor.

"İŞÇİ SINIFIMIZIN BİLİMSEL SOSYALİST POLİTİK HAREKETİNİN BİRLİĞİ 'TEKLEŞME' MUTLAKA SAĞLANACAKTIR."

• NİHAT SARGIN

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin, 6. Kuruluş Yılı ve 15-16 Haziran demokratik işçi hareketinin 10. yıldönümü nedeniyle yapılacak toplantı, TSP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın, yurtdışında bulunması nedeniyle 21 Haziran'a ertelenmiştir.

Dergimizin baskıya girdiği saatlerde Ankara Atatürk Spor Salonu'nda yapılacak olan toplantıya, TIP Genel Sekreteri Nihat Sargın da katılacak ve Türkiye İşçi Partisi adına bir konuşma yapacaktır. Sargın'ın bu konuşmasının metnini özetleyerek yayınlıyoruz.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ DIYOR KI

Partinin, içinde bulunduğumuz koşulları, ezik, geçilmez ve yavaşlarsa, kaynağı nezdene gelirse gelirin hata aşılması ve uzun yıllardır çözümlenmiş sorunların, yerine getirilmesinde başarıya ulaşılmasını görevlerin hata üstesinden gelmesini gerektirdiğini daha da artırdığı görülmüştür. Partinin ve en genelinde bilimsel sosyalizm ve proletarya emperyalizminin kendi teorik ve pratik temelleri olarak ele alan, bilimsel sosyalist platformdaki iki hareket aramızdaki ilişkilerin sağlıklı bir gelişme göstermesini büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda şimdi bilimsel sosyalist kadro niteliğini taşıyan potansiyeline sahip olan başka dağınık kadroların birleşmesi için, bilimsel sosyalist hareketin birliği görevinin temel çerçevesi bu çerçevedir.

Özellikle 1978 sonrasında, Türkiye'de sınıf mücadelesinin birleştirilmesi Partimizin bu öğrenimdeki katkısına bir yana hitabolarız - giderek bilimsel sosyalist hareketin birliği için daha zihinsel olarak yaratmıştır. Paralel olarak ve ortalama olarak değil, gerçeklerin adını adını kendini kabul ettirmeye, bilimsel sosyalist hareketin ideolojik ve politik platformunun, hürriyet sağlanacaksa bu birliğin platformunun sağlıklı kavranması yönünde önemli gelişmeler olmuştur.

Partinin tavizsiz bir ideolojik mücadelesinin politik esaslılığı, anlayış ve katıksız güvene dayalı birleştiği görülmüştür. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak manen ideolojik, politik, nesnel gerçeklerine bağlı düşüncelerimiz, bu yönde doğru mücadele ile sağlanacak bir yineliği başağarak bilimsel sosyalist kadroların tek bir merkez etrafında birleşmelerini, tekliğini görevinin başlangıcından itibaren olanaklı olduğu görülmüştür.

(Tek Parti, Tek Cephe, s. 89-90)

"Bugün ülkemizin Cumhuriyet tarihinin en bunalımlı bir dönemini yaşamakta olduğundan kimsenin kuşkusu yok. Bunun nedenleri, belirtileri üzerinde ayrıca durmayacağım. Bunların hepsi bilinmekte, yazılıp söylenmektedir. Üzerinde asıl durulması gereken, bunalımın nasıl sonuçlanacağıdır: Koptuğu bir faşizm mi, geleceğimizi tümüyle karartacak, yoksa dev adimlarla zirveye (tırmanan, faşizm püskürtülecek ve bunalımın surlarına yüklendiği işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, giderek büyüyen işsizler ve açlar ordusu ferah kavuşacak mıdır? Başka bir deyişle anti-faşist, antiemperyalist, anti-tek, anti-sosyeten mücadele, sosyalizm doğrultusunda bağımsızlık, demokrasi mücadelesi adım adım yeni mevziler kazanacak mıdır? Günün sorusu budur." demiş ve sözlerini şöyle sürdürmüştür:

"Sorumu böyle ortaya koyunca, bu mücadele için, motor gücü işçi sınıfımızın birliğinin, öteki sınıf ve tabakalarla çeşitli düzeylerdeki iş ve eylem birlikleri, cephelemleri için eksen olma durumundaki işçi sınıfımızın birliğinin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Ve bu birliğin temeli de, yinelenmeye gerek olmaksızın, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist politik hareketinin birliği; bu birliğin başarıyla gerçekleştirilmesi olmalıdır.

"Ancak bu sağlandığı takdirde ve ölçüde ki, işçi sınıfımızın birliğini ve bu birliğin çekilmesini oluşturmaya iş ve eylem birlikleri ve cepheleme, gerek gerçekleştirilmesi, gerek başarıyla sürdürülüp anacına erişmesi olanaklı kılınacaktır.

"Önce bilimsel sosyalist politik hareketin birliği, sonra cephe veya bunun tersi gibi öncelikler koymadan, ama bilimsel sosyalist hareketin birliğini sağlanmasının tayin edici bir faktör konumunda olduğunda da bir an gözardı etmeden, her ikisinin de gerçekleştirilmesi için birlikte uğraş verme durumundayız.

"Türkiye İşçi Partisi'nin 'tekleşme' tümcesiyle formüle ettiği, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist hareketinin birliğinin sağlanması, Merkez Yönetim Kurulu kararımızda da belirtildiği üzere, en dar anlamında bile yalnız son yılların değil, en azından son 25-30 yılın başta gelen bir sorunu olarak karşımızdadır. Gene hep bilmekteyiz ki, bir sorunun sorular olarak önce bilincine varılması, sorunların belli edilişinin ortaya konması, arka planı somut durumun sorularına analizine dayanarak çözümlenmesi bir süreçtir. Ve bu süreç içinde ayni bir an gelir ki, sorun artık teorik diyebileceğimiz bir alandan tümüyle çıkmış olur: yaşamın dayattığı,

çözülmesi kaçınılmaz, ertelenemez olarak karşımıza dikilir. Artık o sorun mutlaka ve mutlaka çözümlenecektir ve de çözülecektir. Ona bağlı olarak diğer birçok sorunlar da çözümlenecektir.

"İşçi sınıfımızın bilimsel sosyalist hareketinin birliği, tekleşme sorunu bugün o durumdadır; karmaşık görünüm yumağın çözücü ipi olmuştur. Herhalde hepimiz bunun bilincindeyiz. Bugün bizler, Türkiye İşçi sınıfının bilimsel sosyalist politik hareketi içinde yer alan örgütler, hatta kişiler olarak yaşamın dayattığı bu yakıcı sorunun karşısına örnek tavır ve çabalarımız açısından tarih sahnesindeyiz.

"Nesnel olarak olgunlaşmış, çözümlenebilir durumda ve kendisiyle birlikte diğer birçok sorunun çözümünü de yönlendirecek bu sorun, elbette kendiliğinden çözüme kavuşmayacaktır. İşte burada sorun karşındaki önel davranışımız, tavır ve çabalarımız önem kazanmaktadır. Hepimizin sorunu ve çözümüne kendimize özgü bakış açımız, sorunun şu veya bu yönde, şu veya bu çabalarla çözülebileceği konusunda farklı değerlendirmeleri olabilir, vardır da. Ancak, önemli olan, bu değerlendirme ve ona bağlı çabalarımızın, bizim öznel niyetlerimizden bağımsız olarak, olgunlaşmış bir durumda dayatan sorunun, en kısa sürede ve en uygun bir biçimde çözümüne bir katkı mı, yoksa fren mi olacaktır; katkı ise ne ölçüde bir katkı sağlayacaktır. Bugün bizler için, hareket içinde yer alan örgütler ve kişiler olarak bizler için güncel sorun budur. Ve bizler bu sorunu tarih sahnesindeyiz.

"Merkez Yönetim Kurulumuzun kararında belirtildiği gibi, sorunun çözümü için bir süreçten geçecektir. İlk adımların atılması bizim için bir süreçtir. Bu süreçte, sorunların çözümüne katkıda bulunacak olanlar, emellerin temin edilmesi, yanlışlardan kurtulması ile bilimsel sosyalist hareketin ilköli, ilkel ve gerçek bir birliğini sağlanması, ertelenemez bir görev olarak karşımızdadır. Ve gene yineliyorum: bizler bu görevi yerine getirmekteki bilinçliliğimiz, kararlılığımız, içtenliğimizle tarih sahnesindeyiz ve unvaydız."

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın, konuşmasını, "hepimizin topluca bu sınavdan başarı ile çıkacağına inanarak ve bu inançla hepimizi yeniden saygı ve sevgiyle selamlıyorum" diyerek bağlamıştır.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ DIYOR KI

Bu süreçte ezilenlerin birliği, büyük sorunları olan bir süreçtir; yapılacak çok engel vardır.

Bu süreçte tavizsiz birlikle mücadele etmek, uzun ya da nispeten kısa vadede sonuçlar elde etmenin olanaklı olup olmadığı hakkında kesin hükümlere varmak, sürecin gerektirdiği görevlerin süratle ve aşılması, emellerin gerçekleştirilmesi, yanlışlardan kurtulması, bilimsel sosyalist hareketin birliğini sağlamak için en büyük hata alınmasını sağlamak gerekmektedir.

Türkiye İşçi Partisi bu konuda bundan böyle de üzerinedir. Tüm görevleri işçi sınıfı hareketinin temel çıkarlarını, mücadelesinin genel çıkarlarını en üstte tutmaya önem göstererek, ve özen gösterilmesini ısrarla talep yapacaktır. Bu politikamızın temel sorumluluğuna omuzlanarak taşınan birlikle mücadele edecektir. TIP katıksız saygı ve eşitliğe, her tür bir dar hesaplar, ayrımcılıktan uzak olarak, bilimsel sosyalist parti somutlarına gölge düşürmeye, işçi sınıfının çıkarlarına uygun bir birliğin sağlanması hedefini bir gerçek yapma süreci için mücadele edecek, aynı anlayışı bekleyecektir. Bugün bu anlayışta dayandırmışlardır. Ve bu tür eğilimler ağır bir tarihsel sorumluluğu birlikte getirmektedir. Bilimsel sosyalist hareketin tümünün çıkarlarını temel ölçüt alan Partinin, tekliğini en az da geçilmesi, ve en az kan kayıpla sağlanması gereğinin bilincindedir. Sorunun böyle bir anlayışla çözümleneceği, ilerideki ektisileştirilmesi, ilerideki yolunda mücadelede de kendine göre bilinecektir.

(Tek Parti, Tek Cephe, s. 90-91)